DARBININKAS

Vol. LXVIII, Nr. 38
Rugsėjo - September 30, 1983 · Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

Savaitės įvykiai

Sov. S-gos komunistų partijos organas Pravda vedamuoju švelniai kritikavo savo ginkluotąsias pajėgas už per ilgą atidėliojimą paskelbimo apie P. Korėjos keleivinio lėktuvo nušovimą, bet pabrėžė, kad Sov. S-ga už tai neatsiprašys ir nemokės kompensacijos žuvusiųjų artimiesiem.

New Yorko ir New Jersey gubernatoriam atsisakius leisti nusileisti jų valstijų tarptautiniuose aerodromuose sovietų lėktuvam su jų delegacijos į J.T. sesiją nariais, sovietų užs. reik. min. Gromyko visai atsisakė atvykti į sesiją, o kiti delegacijos nariai atvyko į New Yorką Belgijos oro linijos lėktuvu.

JAV kongresas savo rezoliucija pasmerkė Sov. S-gą už P. Korėjos keleivinio lėktuvo nušovimą, pareikalavo ją pasiaiškinti ir kompensuoti žuvusiųjų artimuosius.

Marshall salų gyventojai nutarė patvirtinti su JAV sudarytą susitarimą, pagal kurį įsteigiama nepriklausoma Marshall salų respublika. JAV bus atsakingos tik už salų gynybą ir sutiko sudaryti 150 mil. dol. fondą nukentėjusiem salų gyventojam nuo JAV vykdytų atominių sprogdinimų atlyginti.

Prezidentas Reagan pažadėjo čia besilankiusiam Portugalijos prezidentui Antonio Eanes padidinti Portugalijai teikiamą karinę pagalbą.

Izraelio min. pirmininkas Menachem Begin oficialiai atsistatydino iš pareigų, bet tas pareigas eis tol, kol bus sudaryta nauja vyriausybė.

Libano kariuomenė kurį laiką kovėsi su druzų milicija ir palestiniečiais dėl Shuf kalnų srity esančio Suk al Gharb miesto, kontroliuojančio kelius į Beirutą. Į šias kovas įsikišo ir prie Beiruto esą JAV karo laivų artilerija ir Libano karo lėktuvai.

J.T. tarptautinės civilinės aviacijos taryba priėmė rezoliuciją, pasmerkiančią Sov. S-gą už P. Korėjos keleivinio lėktuvo nušovimą ir reikalaujančią šį įvykį ištirti.

Britanijos valdytos Karibų jūros St. Kitts-Nevis salos gavo nepriklausomybę, bet ir toliau pasiliks Britų bendruomenės nariu. Salos turi 45,000 gyventojų. Jas laikinai valdys skirtasis min. pirmininkas dr. Kennedy Simmonds.

Pasaulio banko studija priėjo išvados, kad, nepaisant suteiktos bilionų dolerių paramos, Afrikos kontinento valstybių ekonominė krizė dėl pačių valstybių kaltės vis didėjanti. Jų užsimojimas sukurti pramonę, pastatydinti plieno gamybos įmones ir tarptautinius aerodromus, o nekreipti dėmesio į žemės ūkio kėlimą nuolat didėjančiam gyventojų skaičiui išmaitinti sukėlė katastrofiškų pasekmių.

Britanija pasiuntė į rytinę Viduržemio jūrą du lėktuvnešius: Hermes ir Illustrious.

Kinijos santykiam su Sov. S-ga sunormuoti trukdo didelių Sov. S-gos kariuomenės dalinių prie Kinijos ir Mongolijos sienų laikymas, pasieny išdėstytos SS-20 raketos, sovietų invazija į Afganistaną ir jos remiamo Vietnamo invazija į Kambodiją.

Iranas pagrasino sustabdyti bet kurį aliejaus eksportą iš Persijos įlankos, jei Irakas sutrukdytų Irano aliejaus eksportą.

Izraelio prezidentas pavedė naują vyriausybę sudaryti užs. reikalų ministeriui Yitzhak Shamir.

KUN. A. SVARINSKAS ĮŠVENTINTAS SIBIRE

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 57

Kun. A. Svarinskas labiausiai išgarsėjo kaip kovotojas dėl žmogaus teisių, dėl savo religijos laisvės. Jo nuteisimą aprašė viso pasaulio spauda ir visiem jį parodė kaip tauriausią lietuvį, kaip kankinį. Bet ar daug žinome apie jo gyvenimą? Štai LKB Kronikos 57 nr. ir supažindina su jo gyvenimu.

Gimęs Aukštaitijoje

Kun. Alfonsas Svarinskas gimė 1925 sausio 21 Ukmergės apskrityje, Deltuvos valsčiuje, Kadrėnų kaime. Mokėsi Vidikiškių pradžios mokykloje, Deltuvos progimnazijoje. Buvo įstojęs į Ukmergės mokytojų seminariją, bet jos nebaigė — nepatiko.

1943 įstojo į Kauno kunigų seminariją, į pirmąjį licėjinį kursą (3 metai iki pirmo filosofinio kurso). Deja, Kunigų seminarijos baigti nesuspėjo, nes 1946 gruodžio 31 buvo suimtas, žiauriai tardomas, o vėliau kalinamas specialiuose lageriuose, kur ilgą laiką dirbo felčeriu.

Kalėjime patarnavo kaliniam

Dirbti Alf. Svarinskas buvo skiriamas į sunkiausių ligonių korpusus, bet ir čia jis, nuolat besišypsąs, sugebėdavo rasti bendrą kalbą su beviltiškais ligoniais.

Jis žinojo kiekvieną: kam ko reikia, ką skauda, ir skubėjo su savo efektyvia pagalba. Turėjo neeilinę dovaną — bendrauti su žmonėmis. Dalijosi su kitais, ką turėjo, ką gaudavo. Už tai jis buvo labai gerbiamas.

Mažoji vaikščiojanti enciklopedija

Lageryje jis mėgo draugauti su eruditais iš visų sričių ir taip įsigijo neeilinį gyvenimo diplomą, tapo lyg mažąja vaikščiojančia enciklopedija.

Nuo pat ankstyvo ryto (dažnai po sąžiningai budėtos nakties) iki vėlyvo vakaro Alf. Svarinskas būdavo visur, kur tik buvo reikalinga pagalbos ranka, padrąsinantis žodis ar patarimas. Nesmulkmenišką ir nepriekabų jį mylėjo visi, net ir vagys. Išsivirę košės, jį kviesdavo pas save, ir jiem buvo malonu turėti jį savo tarpe.

Principuose nepalaužiamas

Principiniuose klausimuose Alf. Svarinskas pasirodė nepalaužiamas. Laiške tėvam 1948 lapkričio 17 iš Intos lagerio parašė:

"O jei žūsiu, Tėvyne, žinoki,
jog už laisvę miriau su daina...
Ir priekapo manęs neraudoki,
Neraudok, neraudok, Mama mylima.

Brangieji tėveliai, tebūnie Jums tai suraminimui ir prisiminimui".

Neeilinė A. Svarinsko drąsa

Po Stalino mirties, kai administracija "prisiminė" kalinių teises, Alf. Svarinskas pradėjo reikalauti praktikoje iki šiol tik popieriuje skelbiamos religijos laisvės. Visi kaliniai tada pajuto neeilinę Alf. Svarinsko drąsą.

Lageryje įšventintas į kunigus

1954 spalio 3 Abezėje, lageryje, vyskupas Pranciškus Ramanauskas (taip pat kalinys) jį įšventino į kunigus, nes jis skaudžiausiuose bandymuose įrodė savo dvasinį subrendimą.

Grįžta į Lietuvą

1956 kun. Alf. Svarinskas buvo paleistas ir grįžo į Lietuvą. Kai kas iš formalistų nedraugiškai sutiko lagerio kunigą, bet, jo paties žodžiais tariant, netrūko ir tikrų katalikų, kurie su meile priėmė į savo šeimą naują konfratą.

Vikaras Kulautuvoje

Kad patenkintų ir vienus ir kitus, kun. Alf. Svarinskas buvo paskirtas Kulautuvon vikaru. Čia jis nuoširdžiai vikarauja, daug dirba gražindamas bažnyčios aplinką, plačiai apaštalauja. Jis įsitaisė turtingą asmeninę biblioteką, kuri viliojo įvairių tautybių poilsiautojus, nes tuo laiku Kulautuva buvo visasąjunginė sanatorija.

Prie bažnyčios besidarbuodamas, jis maloniai prašnekindavo mokinius. Ir šie net imdavo talkinti vikarui. Neretas jų buvo su prievarta įsegtu komjaunimo ženkliuku.

Vakarais jaunimas susirinkdavo į jo kambarėlį pasišnekėti, padiskutuoti. Taip užsimezgė kilni draugystė.

Nepatiko valdžiai

Nepatiko valdžiai tokia kun. Alf. Svarinsko veikla, bet jį suimti Kulautuvoje bijojo, nes visi buvo prie jo prisirišę. 1958 perkėlė jį į didesnę Betygalos parapiją.

Bevikaraudamas Betygaloje, jis pradėjo eiti į žmones, ieškodamas sielų. Štai mažas epizodėlis, kuris rodo, kaip kunigas stengėsi laimėti žmones Dievui.

Kartą kun. Alf. Svarinskas, užėjęs pas vieną parapietį, paklausė, kodėl nebuvęs bažnyčioje. Šis teisinosi, kad pramiegojęs, neturįs laikrodžio. Greitai vikaras atnešė laikrodį ir padovanojo, kad daugiau jau nepramiegotų mišių.

Suima Betygaloje

Betygaloje darbavosi vos du mėnesius. Dar ir dabar tikintieji prisimena, kaip suimtą kun. Alf. Svarinską pasodino į roges tarp ginkluotų vyrų. Arkliui netikėtai pašokus į šalį, rogės pavirto ir metė vieną iš sėdėjusių šalia kunigo. Kunigas staiga stvėrė bevirstantį milicininką ir sulaikė jį. Parapiečiai buvo nustebinti tokia gražia priešų meile.

Nubaudė už nebūtą pamokslą

Kun. Alf. Svarinską kaltino antitarybine veikla. Liudininkai turėjo būti 3, bet du atsisakė ir liko tik Kauno komjaunimo sekretorė Malinauskaitė. Teismo metu ji liudijo, kad kunigas Kulautuvos bažnyčioje, į kurią ji buvo nuėjusi, per pamokslą kalbėjo prieš valdžią. Nors iš tiesų tą dieną pamokslo visai nebuvo, buvo skaitoma tik evangelija. Malinauskaitė teismą įtikino, kad jos tiesa. Teismas nubaudė 6 metam lagerio.

(nukelta į 2 psl.)

Lietuviškas gamtovaizdis, naujas dail. Česlovo Janušo paveikslas, sukurtas šią vasarą. Paveikslą užsakė Edvard Žukauskas, gyvenąs Fort Lauderdale, Fla. Paveikslas yra didelis, jo plotis 7 pėdos. Nuotr. L. Tamošaičio

BRITŲ VYRIAUSYBĖ PASISAKO APIE PABALTIJO ATSTOVYBES

Britų Parlamento 1983 m. kovo 28 d. užrašuose (Hansard) išspausdintas toks dialogas apie Pabaltijo valstybių diplomatines privilegijas: "Lordas Chelwood paprašė Jos Didenybės Vyriausybę patvirtinti, ar nutarimas nebesuteikti diplomatinių privilegijų ir lengvatų Latvijos ir Estijos atstovams išplaukia vien iš fakto, kad jie nebegali paskirti jokio asmens, kuris turėjo diplomatinį rangą aneksavimo metu, 1940 metais, ir nereiškia, jog ima silpnėti vyriausybės nusistatymas nepripažinti *de jure* šių buvusių nepriklausomų Pabaltijo valstybių okupacijos".

Užsienio reikalų ministeriją ir Commonwealth'o biurą atstovaujantis Lordas Belstead atsakė: "Taip, 1940 metais Jos Didenybės Vyriausybė atsisakė pripažinti bet kokius organus, kaip Pabaltijo valstybių valdžias, ir ši pozicija nėra pasikeitusi. Tuo būdu, nėra jokios autoritetingos instancijos, kuri galėtų paskirti Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatinius atstovus. Todėl diplomatinės lengvatos negali būti suteiktos jokiam asmeniui, 1940-ais metais neturėjusiam diplomatinio rango šių kraštų atstovybėse. Tačiau vyriausybė neturi jokios intencijos pripažinti Pabaltijo valstybių įjungimą į Sovietų Sąjungą **de jure**". (Lietuvos atstovas D. Britanijoje, Vincas Balickas, šiuo metu naudojasi visomis diplomatinėmis lengvatomis).

(Elta)

VOKIETIJOS MERGAITĖS UŽ PAVERGTĄ LIETUVĄ

Nijolės Sadūnaitės vardo vokiečių mergaičių moksleivių ratelis Donauwoerth mieste, pietinėje Vakarų Vokietijoje, išleido tryliktą aplinkraštį. Aplinkrašty visuomenė yra informuojama apie Jono Sadūno persekiojimus, Bavarijos katalikai yra kviečiami melstis už nuteistą kun. Alfonsą Svarinską.

Taip pat yra pateikiama daug gražių religinių apmąstymų apie Lietuvos ir jos tikinčiųjų kančias.

Nijolės Sadūnaitės vardo mergaičių grupė buvo įsteigta 1975 metais, kai Nijolė Sadūnaitė buvo nuteista tris metus kalėti griežto režimo lageryje ir trim metam tremties. Nuo to laiko būrelis tęsia savo veiklą, rūpindamasis Nijolės ir jos šeimos likimu, informuodamas visuomenę apie dabartinius lietuvius sąžinės belaisvius ir tikinčiųjų padėtį Lietuvoje.

VLIKO REZOLIUCIJA 16-TAI PASAULINĖS ANTIKOMUNISTINĖS LYGOS KONFERENCIJAI, ĮVYKUSIAI RUGSĖJO 19-23 LIUKSEMBURGE

Atsižvelgiant, kad Europos Parlamentas 1983 sausio 13 priėmė rezoliuciją apie padėtį Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, imdamas dėmesin:

kad 45 Estijos, Lativijos ir Lietuvos piliečiai 1979 m. bendra deklaracija Maskvoje ragino Jungtines Tautas pripažinti Pabaltijo valstybių teises į tautų apsisprendimą ir nepriklausomybę;

kad dvišalinėmis sutartimis Sovietų Sąjunga garantavo trijų Pabaltijo valstybių jų teritorinę neliečiamybę ir amžiną taiką;

kad Helsinkio Baigiamojo Akto VIII straipsnis užtikrina tautų apsisprendimą ir teisę visiškai laisvai nustatyti, kada ir kaip jos ras tinkamu, jų vidaus ir užsienio politinę padėtį;

kad šių trijų nepriklausomų ir neutralių valstybių okupacija buvo įvykdyta Sovietų Sąjungos 1940 metais pasiremiant Molotovo-Ribbentropo paktu;

kad Sovietų įvykdyta Pabaltijo valstybių aneksija yra nepripažinta daugelio Europos valstybių ir kitų demokratijų, ir kad po jų užgniaužimo aštuonerius metus trukusios karinės rezistencijos ir masinių deportacijų Pabaltijo tautos ir toliau tęsia kovą dėl laisvės ir gina žmogaus teises, nežiūrint įkalinimų, masinių deportacijų ir izoliavimo psichiatrinėse ligoninėse; ir

kad Europos Parlamentas kreipėsi į Europos Bendruomenės užsienių reikalų ministerius ragindamas pateikti Pabaltijo valstybių klausimą Jungtinių Tautų dekolonizacijos pakomisei ir kad šių tautų nedalia būtų svarstoma Helsinkio Baigminio Akto peržvalgos konferencijoje; ir šiuo remiantis

NUTARĖ, kad 16-oji Pasaulinės Antikomunistinės Lygos konferencija pilnai remia 1983 m. sausio 13 d. Europos Parlamento rezoliuciją apie padėtį Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje ir pažymi, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautos ne pačios pasirinko sovietinę sistemą, bet ji buvo joms primesta jėga ir sąmokslu; ir

NUTARĖ, kad šios konferencijos dalyviai suaktyvintų savo pastangas siekti tautų apsisprendimo bendrai, ir ypač Lietuvos, Latvijos ir Estijos suvereninių teisių vykdymo atstatymo.

-o-

Ši rezoliucija buvo pasiųsta WACL (World Anti-Communist League) sekretoriatui rugpjūčio 5, kad ji būtų įtraukta į konferencijos darbų tvarką. WACL sekretoriatas pranešė VLIKUI, kad Lietuvos klausimas yra įtrauktas į š.m. rugsėjo 21 darbotvarkę. Šioje konferencijoje dalyvauja VLIKO pirmininkas dr. K. Bobelis ir VLIKO narys inž. L. Grinius.

NAUJAS RUSINIMO ĮSAKAS

Sovietinė valdžia imasi naujų priemonių vadinamų Sovietų Sąjungos respublikų rusinimui sustiprinti, rašo užsienio spaudos agentūros, pranešdamos, kad Vakarus neseniai pasiekė Sovietų Sąjungos komunistų partijos centro komiteto šių metų gegužės 26 išleistas slaptas įsakas apie "papildomas priemones rusų kalbos mokymo išplėtimui ir stiprinimui sovietinių respublikų mokyklose".

Įsakas buvo pasiųstas visų vadinamųjų sovietinių respublikų komunistų partijų centro komitetam ir valdžiom, nurodant, kad nustatytoji sugriežtinta nerusiškų tautų rusinimo programa turi būti nedelsiant pradėta vykdyti.

Įsake, tarp kita ko, nurodoma, kad privalomas rusų kalbos mokymas nerusiškų respublikų mokyklose turi būti pradėtas jau vaikų darželiuose ir parengiamosiose mokyklose, kad rusų kalbos mokytojam yra 16-ka procentų padidinamas atlyginimas, kad centrinė valdžia padvigubins rusų kalbos mokymo programai skiriamą biudžetą.

Užsienio spaudos agentūros praneša, kad naujasis Maskvos įsakas jau yra pradėtas vykdyti Ukrainoje. Agentūros atkreipia dėmesį, kad sovietinė valdžia dabar siekia sugriežtintomis priemonėmis suniveliuoti nerusiškas tautas, sunaikinant vadinamąsias tautines apraiškas, kurios ypač atsispindi savitose kalbose, o kai kur, kaip, pavyzdžiui, Ukrainoje ir Pabaltijo kraštuose, taip pat ir religiniame tikėjime.

Spaudos agentūros pastebi, kad tuo būdu gali būti paaiškinamos ir sovietinės valdžios sugriežtintos represinės priemonės prieš tikėjimą Pabaltijo kraštuose ir Ukrainoje. Ukrainoje naujasis Maskvos įsakas rusinimui stiprinti jau yra pavadintas "naujuoju Valujevo ukazu", nes šis carinės Rusijos ministeris 1863 specialiu įsakymu buvo uždraudęs naudoti ukrainiečių kalbą mokslo ir švietimo srityse.

Sov. S-gos prezidentas Andropov paragino V. Vokietijos parlamento narius priešintis JAV vidutinės tolinašos raketų išdėstymui.

9 lenkai iš privataus aero klubo pasamdytu lėktuvu per R. Vokietiją atskrido į JAV oro bazę Vakarų Berlyne.

Bostono vyskupijos ordinaras kardinolas Humberto Medeiros mirė po širdies operacijos, turėdamas 67 m.

Nepaisydamas prieš jį augančios opozicijos, Filipinų prezidentas Ferdinand Marcos nežada atsistatydinti.

Lenkijos vyriausybė apkaltino 11 kalėjime laikomų politinių kalinių siekimu nuversti vyriausybę. Dėlto buv. K.O.R. (socialinės pagalbos komiteto) nariai Jacek Kuron, Adam Michnik, Zbigniew Romaszewski ir Henryk Wujec gali būti nuteisti mirties bausme.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Koktu, kad pavergtoje Lietuvoje kaip garbės dovana pasižymėjusiems žmonėms ir įstaigoms yra teikiama **raudonoji vėliava.** Šis nekaltų žmonių krauju sulaistytas skarmalas negi gali būti garbės ženklas, garbės dovana? Neseniai tą skarmalą gavo "Vagos" leidykla už gražiausiai leidžiamas knygas.

Savaitės įvykiai

JAV atstovas prie J.T. Charles M. Lichenstein pareiškė J.T. nariam, nepatenkintiem šios organizacijos įsikūrimu JAV, pasieškoti jai vietos kitur, bet valst. departamentas paskubėjo pareikšti, kad tai esanti tik privati atstovo nuomonė ir nereiškianti JAV politikos pasikeitimo.

Lenkijos vyriausybė, atsidūrusi finansinėj krizėj, nutarė nuo 1984 pakelti maisto produktų kainas 30-40 proc. ir tuo būdu nusmukdyti pragyvenimo lygį 4 proc.

1975 m. iš Sov. S-gos čia atvykęs mokslų istorikas Mark Kuchment išaiškino, kad 1950 už šnipinėjimą Sov. S-gai pasmerkto mirti Juliaus Rosenbergo ir jo žmonos Ethel artimi šnipinėjimo bendradarbiai, prikiausę tai pačiai komunistų partijos celei, Alfred Sarant ir Joel Barr per Meksiką pabėgo į Čekoslovakiją, o iš ten į Sov. S-gą, kur pirmasis, pasivadinęs Filip Georgijevič Staros vardu, dirbo Leningrade mikro elektronikos srity ir, 1979 m. jam mirus, nekrologe buvo apgailėtas kaip "nepavargstantis mokslininkas, daug prisidėjęs prie mikro elektronikos mokslo sukūrimo ir jo tobulinimo." Joel Barr, pasivadinęs Josef V. Berg vardu, yra elektronikos inžinierius ir toliau tebedirba Leningrade.

Sovietų teismas nubaudė Volgos keleivinio garlaivio kapitoną V.V. Klemenkov 10 m. kalėti už nerūpestingą pareigų ėjimą ir nepalaikymą drausmės. Jo vadovaujamas laivas birželio m. užkliudė geležinkelio tiltą per Volgą, ir dėl to žuvo per 100 žmonių.

JAV universitetai dėl P. Korėjos keleivinio lėktuvo nušovimo atšaukė su sovietų krepšininkais lapkričio mėn. numatytas parodomąsias rungtynes.

Prezidentas Reagan pasiekė su kongresu kompromisą, pagal kurį JAV karių Libane buvimas pratęsiamas dar 18 mėn., bet prezidentas turėsiąs vadovautis kongreso priimta Karo teisių rezoliucija, apribojančia prezidento teises panaudoti ginkluotas pajėgas.

— Pastaruoju metu pavergtoje Lietuvoje pradėtas intensyviai ugdyti keramikos menas. Praėjusį liepos mėnesį Kaune buvo suruošti net specialūs keramikos kursai, kur buvo dėstomi teorijos ir praktikos dalykai. Po kursų surengta keramikos paroda, kurioje ypač išsiskyrė Gediminas Šibonis, Nijolė Vaškevičienė, Viktorija Karatajūtė, Birutė Purlienė, Viktorija Ostrauskaitė-Šimkuvienė, Vitalis Grigas ir dar keletas keramikų, pamėgusių molio lipdybą.

— **Kinematografija yra stipri propagandos priemonė.** Dėl to pavergtoje Lietuvoje vadinamosios kino šventės ruošiamos ne tik didžiuosiuose miestuose — Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, bet ir mažesniuose miestuose, net miesteliuose bei kolchozuose. Be grynai sovietinių filmų rusų kalba Lietuvos Kino studija prigamina ir pakankamai lietuviškų propagandinių filmų.

— **Pokalbis apie Panevėžio dramos teatrą.** Juozui Miltiniui vadovaujant, Panevėžio dramos teatras buvo išaugęs į tikrą garsenybę. Jis statė žymiausius pavergtos Lietuvos rašytojų veikalus, statė pasaulinio garso klasikus. Ir statė taip, kad ir vietinė teatro kritika gyrė vaidybą bei režisūrą, ir net iš visos Sovietų Sąjungos teatralai važiuodavo į Panevėžį pasimokyti dramos statymo meno.

Tačiau J. Miltiniui išėjus į poilsį, teatro lygis pasikeitė. Tiesa, J. Miltinis paliko žymių savo mokinių, ypač gerų vaidintojų. Ta vyresnioji aktorių karta ir dabar dar tebėra gyva ir pajėgi. Geri aktoriai griebiasi ir režisūros. Atskirus veikalus nehlogai surežisuoja V. Blėdis (geras aktorius, tik silpnas režisierius), G. Karka. Gal iš kitų ryškiau režisieriaus gabumais išsiskiria Julius Dautartas, pastatęs Panevėžio scenoje V. Krėvės "Žentą". Tačiau labiausiai teatrui trūksta aiškios vedamosios linijos. J. Miltinio išauklėta vyresnioji aktorių karta nesanti vieninga nei idėjiniu, nei estetiniu atžvilgiu, o pati jaunoji karta, atrodo, yra ne visai tinkanti teatrui dėl teatrinio talento stokos ir dėl bendro neaukšto išsilavinimo.

Apie teatrą kalbėjosi būrelis teatrologų ir šiaip teatro mėgėjų: Irena Aleksaitė, Dana Rutkutė, Julius Lozoraitis, Leonarda Jekentaitė, Algis Samulionis ir Albertas Zalatorius. Jie visi pripažino, kad dabartinis Panevėžio dramos teatras neprilygsta buvusiam J. Miltinio teatrui. Net ir repertuarui parenkami silpni, be gilesnės idėjos ir gilesnių charakterių kūriniai, kaip "Aštuonių dienų savaitė", "Albertas", "Erškėtrožės rudenį", "Surūdijęs vanduo" ir kt. Visi kalbėtojai padarė išvadą, kad Panevėžio dabartinis dramos teatras smuktelėjęs žemyn, kad neturi vedamosios linijos, nors dar tebeturi gerų senesniųjų aktorių. Tai bent kartą prisipažįstama prie kultūrinio nuosmūkio, kuris šį kartą tėra tik Panevėžyje.

— **Dar du atsiliepimai apie Druskininkų kurorto blogą tvarkymą.** Į dviejų specialistų straipsnius Literatūros ir Meno laikraštyje tame pat laikraštyje atsiliepė dar du tituluoti pareigūnai: Lietuvos gamtos apsaugos draugijos respublikinės tarybos pirmininkas *Vytautas Lukaševičius* ir Lietuvos respublikos profsąjungų kurortų valdymo tarybos pirmininkas *Vytautas Gurauskas.* Abu pripažįsta, kad Druskininkai blogai tvarkomi, kad kurorte daug šiukšlių, kad kertami kurorto grožiui reikalingi pušynėliai. Nors viešai prakalbėjo ir tituluoti pareigūnai, bet užburtas ratas vis dar nesisuka, nes jį, matyt, prilaiko išrinktosios klasės sovietiniai ponai, kurių niekas nepajėgia išjudinti. Tokiu būdu skurdinami ne tik Lietuvos kurortai, bet gadinamas ir visos Lietuvos gamtovaizdis.

— Rusų kilmės Vilniaus lietuvių operos solistui bosui **Vladimirui Prudnikovui** yra suteiktas **nusipelniusio Lietuvos solisto vardas.** Enciklopedijoje neradau šio solisto biografinių žinių. Tik žinoma, kad jis yra baigęs Vilniaus muzikos konservatoriją, gerai išmokęs lietuviškai (dainuoja be jokio svetimo akcento, turi gerai išlavintą balsą, ir iš tarsenos niekas jo neatskiria nuo tikrų lietuvių).

— Kauno paveikslų galerijoje visą rugsėjo mėnesį veikė **taikomosios ir dekoratyvinės dailės paroda.** Daugiausia buvo tekstilės ir keramikos rodinių. Visų akį traukė A. Jankevičienės išaustas gobelenas. Iš tekstilininkių ypač išsiskyrė A. Dauknienė, S. Surgailienė, B. Sarapienė ir A. Jablonskienė. Paroda parodė, kad Lietuvoje yra gerų audėjų.

— **Restauruoti Panevėžio parapijos ir Šešuolių** (Ukmergės rj.) **bažnyčių vargonai.** Abeji vargonai yra statyti žymių meistrų, barokinio stiliaus. Abeji vargonai yra balsingi, geros konstrukcijos. Tuoj buvo išleistos abiejų vargonų muzikos plokštelės. Gaila, kad karo metu ir pokaryje daug panašių vargonų sovietiniai barbarai sunaikino. **Pr. N.**

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 2 psl.)

Pasikeičia apaštalavimo vieta

Po sprendimo motina ir savieji gavo pasikalbėti su nuteistuoju, kuris ypač buvo linksmas, kaip geriausiose vaišėse.

Apaštalavimo vieta pasikeičia kalėjimo kamera, tardytojo kabinetu, lagerio baraku. Užsipelno pagarbos jis ir čia. Keisdamasis koridorinis įspėja atėjusį: "O čia, vienutėje, → popas, nekelk šurmulio, jis vis meldžiasi."

Kartą, užsitęsus tardymui, kun. Alf. Svarinskas kreipėsi į tardytoją, kad dabar jam laikas pasimelsti. Po kelių dienų tuo pačiu laiku jau pats tardytojas pasiūlė: "Na, o dabar jau jums, rodos, laikas melstis."

Vienu laiku lagerio administracija nutarė apriboti kun. Alf. Svarinsko apaštalavimo sferą ir uždarė į mažą lageriuką, skirtą ypatingai pavojingiem asmenim, galintiem turėti "neigiamą" įtaką kitiem kaliniam. Čia kun. Alf. Svarinskas susitiko su eile uolių kunigų, jų tarpe — Ukrainos unitų arkivyskupu J. Slipyj, vėliau pakeltu į kardinolus.

Šiandien melsiuos kaip už draugą

Kartą lagerio viršininkas kreipėsi į kun. Alf. Svarinską: "Alfonsai, pasimelsk už mane. Man dabar labai sunku." "Aš visuomet už jus, viršininke, meldžiuos," — atsakė kun. Alf. Svarinskas. "Tik, jeigu iki šiol meldžiausi už jus kaip už priešą, tai nuo šiandien melsiuosi kaip už draugą."

Vėl išeina į laisvę

1964 kun. Alf. Svarinskas išeina į laisvę ir pradeda darbuotis mažoje Dzūkijos parapijoje — Miroslave, kartu tęsia studijas.

Dideliem žmonėm nėra nereikšmingų darbų. Ten, kur kun. Alf. Svarinskas, ten žmonės tampa uolesniais katalikais, savo tautinę individualybę giliau išgyvenančiais lietuviais.

1971 jis paskiriamas dirbti klebonu Igiaukos parapijoje. Nors šiokiadieniais į mišias ateidavo vos kelios moterėlės, bažnyčioje degdavo visos žvakės, o kunigas pamaldas laikydavo taip rūpestingai, lyg žmonių būtų pilna bažnyčia.

Sakė rūpestingai paruoštus turiningus pamokslus, nors klausydavo nedaug žmonių. Ir pastangos davė vaisių — žmonės vis dažniau ir sąmoningiau pradėjo lankyti naujai suremontuotą bažnyčią. Sujudo ir jaunimas.

Pasigirsta drąsus kunigo žodis

1970 - 1971 Lietuvoje už vaikų katekizaciją buvo teisiami kunigai — Antanas Šeškevičius, Juozas Zdebskis, Prosperas Bubnys. Ateistai triumfuoja.

Ir tada pasigirsta drąsus kun. Alf. Svarinsko žodis. Tikintieji iškilmingai sutinka Igliaukos bažnyčioje iš kalėjimo grįžusius kunigus. Prie altoriaus vis gausiau renkasi jaunimas.

Saugumas niršta. Atvažiavusi visa tardytojų brigada kaltina kun. Alf. Svarinską "LBK Kronikos" leidimu.

— Mūsų turimomis žiniomis tu leidi KLB Kroniką! — užsipuolė čekistas.

— O kur įrodymai? — klausia kun. Alf. Svarinskas.

— Tuo tarpu tai mūsų operatyvinio skyriaus paslaptis, — atsako kagebistai.

— Tai, kai nebereiks jų slėpti, tada ir kalbėsimės, — nuramina čekistus kunigas.

Tardymas baigiamas griežtu draudimu bet kam bent žodžiu prasitarti apie jį. Tačiau kun. Alf. Svarinskas nepalaužiamas ir tiesiakalbis.

— Kiekvienas puolamas turi teisę gintis, dar šiandien visa parapija sužinos, kas ir kokiu tikslu atvyko Igliaukon, —prižada čekistam kunigas.

Vakarinių pamaldų metu klebonas tikintiesiem atvirai papasakojo saugumiečių kėslus. Reakcija buvo staigi: kaip kas mokėjo, taip tas šoko ginti kleboną. Po paros valstybinio saugumo darbuotojų Igliaukoje jau nebuvo, tačiau liko rūpestis, kaip susidoroti su uoliu kunigu.

Perkeliamas į Viduklės parapiją

1976 kun. Alf. Svarinskas skiriamas į didelę Viduklės parapiją, kad pastoracinis darbas atimtų visas jėgas ir laiką. Ir bažnyčia reikalinga skubaus kapitalinio remonto.

Praėjus septyneriem metam, kiekvienas vidukliškis, kur jis begyventų, didžiuojasi savo pagarsėjusia parapija. Viduklėje, kaip ir kitur, kun. Alf. Svarinsko iniciatyva vėl iškilmingai ir šiltai sutinkami Lietuvos kankiniai, grįžę į Lietuvą po 23 ar 35 metų kalinimo.

Saugumui knieti susidoroti

"Knieti saugumui susidoroti su manim. Bet ką jie gali padaryti? Į kalėjimą uždaryti? — ten irgi reikalingas kunigas. Pakart? — būčiau arčiau dangaus. Labiausiai reikia mum kankinių. Idėjos, už kurias miršta žmonės, nemiršta, — kalbėjo kun. Alf. Svarinskas laisvėje.

-o-

Kun. Alf. Svarinskas — tai drąsaus pasiaukojimo švyturys, iš Lietuvos vidukelės šviečiąs visai numylėtai Tėvynei.

Elenutė ir Jonas Mulioliai atlieka programos dalį per Clevelando Žalgirio kuopos metinį balių. Nuotr. V. Bacevičiaus

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik lėšmtinais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuvišką ir europietišką duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities Inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ RADIJO VALANDA WORCESTER, MA. — WICN 90.5 FM Trečiadieniais 8-9 v.v., penktadieniais 7:30 - 8:30 v.v. Inž. Ed. V. Meilus Jr., vedėjas, 23 Shirley Rd., Shrewsbury, MA 01545. Tel. 617 852-3665.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", penkt. WEVD 10-11 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", sekmad., 2:05 - 3:00 v. p.p. iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA — — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

DANTŲ GYDYMO CENTRAS
Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.
116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418
Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.
SKAMBINTI: (212) 441-0909
Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA
● LĖKTUVAI
● LAIVAI (CRUISES)
● TRAUKINIAI (AMTRAK)
● AUTOBUSAI
● NUOMOJAMOS MAŠINOS
● VIEŠBUČIAI
● ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
● GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DETROITO LIETUVIUOSE

Parapija minės deimantinę sukaktį

Detroito lietuvių katalikų parapija, dabar besivadinanti Dievo Apvaizdos (Divine Providence) vardu, spalio 15-16 švęs 75-rių metų gyvavimo sukaktį. Prieš paskelbdamas iškilmių programą, prabėgom prisiminsiu parapijos istoriją.

Šio šimtmečio pradžioje, Detroitui augant ir vystant pramonę, mieste ėmė gausėti lietuvių skaičius. Vieni čia atbėgdavo iš Pennsylvanijos bei W. Virginijos kasyklų, o kiti, legaliai ir nelegaliai, per Detroito upę kėlėsi iš Kanados. Jie kūrėsi rytinėj miesto dalyje, lenkų apgyvento priemiesčio Hamtramcko pasieny, į vakarus nuo tiesios geležinkelio linijos, į pietus nuo Caniff gatvės. Pirmieji religingi atvykėliai lankė lenkų bažnyčias. Atėjo laikas steigti lietuvišką parapiją.

Parapijos steigimu susirūpinusių tautiečių pakviestas, į Detroitą atvyko kun. Kazimieras Valaitis. Pastatyta maža medinė bažnytėlė prie Westminster gatvės, netoli lietuviškiausios Cardoni Avenue ir, 1908 metais (po ranka neturiu mėnesio ir dienos) šventinant, gavo šv. Jurgio vardą. Kai 1913 Henry Ford savo automobilių fabriko darbininkams ėmė mokėti po 5 dol. už vieną darbadienį (tuomet — pasakiškas atlyginimas!), miestą užplūdo tūkstančiai lietuvių. Nors ne visi jie buvo "bažnytiniai", bet pamaldiesiems mažos bažnytėlės nebeužteko. 1916 pastatyta didelė mūrinė bažnyčia ir netrukus mokyklos patalpos. Kurį laiką ten klebonavo kun. K. Skripkus, kun. Fabijonas Kemėšis (didelis visuomeninkas, ekonomistas, garbės kanauninkas, Sibiro kankinys) ir kun. J. Čižauskas. Kai naujieji ateiviai 1949-51 metais Detroitą pasiekėm, šv. Jurgio mūrinė bažnyčia dar tebestovėjo, tik jau paskendusi juodųjų žmonių jūroj.

Čia reikia pasakyti, kad nuo Šv. Jurgio parapijos į pietus, aukštais gotiškais bokštais kas pusmylis ar mylia raudonavo lenkų bažnyčios. Viena kita iš jų tebestūkso ir dabar, tikintųjų nebelankomos, tuščios, vargingų juodųjų žmonių liūnų apsuptos. Be abejonės, toks likimas būtų ištiktas ir mūsiškę. Padėtį išgelbėjo pats pirmasis Detroite greitkelis — "slibinas", nugalėjęs Šv. Jurgį. Reikėjo keltis į vakarus, į kur lietuviai - parapiečiai jau seniai buvo nubėgę. Grand River ir Schaeffer gatvių sankryžoje buvo pastatyta daug kuklesnė bažnyčia su sale rūsyje bei klebonija šalia ir 1949 m. (dar Šv. Jurgio mūrų nenugriovus) pašventinta. Tik jau naujajai bažnyčiai bei parapijai buvo duotas dabartinis — Dievo Apvaizdos — vardas. Niekas, rodos, nedėjavo kai pro parapiją pralėkė kitas greitkelis ir reikėjo vėl keltis, dabar į šiaurės vakarus, į Southfieldo priemiestį. Tik tas kėlimasis buvo bene pats dramatiškiausias parapijos istorijoj. Arkivyskupija, labai gerom sąlygom duodama keletą akrų žemės, už prarastą pastatą kartu su greitkelių statytojais atlyginama pusmilijoniu dolerių, būtinai mums norėjo įpiršti teritorinės parapijos statusą. Tik parapiečiams triukšminguose posėdžiuose kelis kartus pademonstravus, kad tautinė parapija mums būtinybė, pagaliau nusileido. Naujasis Dievo Apvaizdos parapijos centras pradėjo veikti 1973 m. rudenį, kai tų metų rugsėjo 8 pašventinta naujoji moderni bažnyčia. Dar metus su trupučiu ten klebonavusį kun. Mykolą Kundrotą nuo 1975 m. sausio 1 pakeitė dabartinis klebonas, kun. Viktoras Kriščiūnevičius. Po bažnyčios šventinimo greit buvo užbaigti pastatai lituanistinei mokyklai ir erdvi salė, talpinanti bene tūkstantį žmonių, turinti sceną bei sportui įrengimus. Už keleto metų salės pietiniam šone įrengta kavinė ir virtuvė. Kai šios eilutės rašomos, visas pastatų kompleksas turi modernų, gerai veikiantį dirbtiną vėsinimą.

Tiek trumpos istorijos. Ji galėtų būti ištęsta į šimtus puslapių.

Dabar — apie sukaktuvių iškilmes.

Šeštadienį, spalio 15, Kultūros centro salėje įvyks balius - koncertas. Meninę programą atliks parapijos choras ir tautinių šokių grupė "Audinys". Šokiams gros "Romantikos" orkestras. Bus patiekta šilta vakarienė ir veiks gėrimų bufetas. Įėjimo mokestis — 15 dol. asmeniui, o jaunimui, einančiam tik į koncertą bei šokius (be vakarienės) — 6 dol. Į šį renginį patartina vietas užsisakyti iš anksto pas Alfonsą Jušką, tel. 264-7735.

Sekmadienį, spalio 16, 10:30 v.r. bus iškilmingos pamaldos, dalyvaujant Detroito arkivyskupui Edmundui Szoka, vyskupams Vincentui Brizgiui bei M. Andersonui ir daugeliui kunigų. Po pamaldų Kultūros centre priešpiečių metu bus atlikta trumpa meninė programa (dar neturiu jos detalių) ir visų dalyvių supažindinimas su garbės svečiais.

Tikimasi, kad Detroito bei apylinkių lietuviai gausiai dalyvaus ir šeštadienio pasilinksminime, ir sekmadienio religinėse iškilmėse.

Alfonsas Nakas

Tautos šventės minėjimas Detroite rugsėjo 11. Mišias aukoja klebonas kun. Viktoras Kriščiūnevičius Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje, kuri spalio 16 minės 75 metų sukaktį. Nuotr. Jono Urbono

Tautos šventės minėjime Detroite rugsėjo 11 šoka tautinių šokių grupė Audinys, kuriam vadovauja Rūtė Baltrušaitytė-Kasputienė. Minėjimą rengė Detroito LB apylinkės valdyba. Nuotr. Jono Urbono

LIONĖS JODYTĖS REČITALIS

Po daugelio metų paslaptingos tylos solistė L. Jodytė su Broadway artistų draugijos pagalba, įtakingos meno aktyvistės El. Magee globojama, rugsėjo 18 Alice Tully Hall New Yorke suruošė dainų rečitalį.

Ji lietuvių visuomenei padarė staigmeną. Niekas nesitikėjo po tokios ilgos dainavimo pertraukos ją scenoj vėl pamatyti ir dar tokiame New Yorko miesto pasauliniame teatre. Ji tikrai turi pakankamai drąsos ir veržlumo žengti dainos pakopomis pirmyn. Tai liudija jos artistinio gyvenimo skerspjūvis. 1951 vartybų keliu ji buvo patekusi į N.Y. Roxy teatrą, 1954 dainavo viešnoj miesto radijo stoty. T. Kaufmanno auditorijoj vaidino Čaikovskio "Eugenijaus Onegino" operos Filipovnos vaidmenį. 1963 ir 1966 turėjo savo rečitalius Town Hall. Žibėjo dainoj bei vaidyboj tam tikroj aukštumoj, ir todėl L. Jodytė dar kartą norėjo parodyti, kad ir po ilgo tylėjimo ji yra dar pajėgi išeiti į sceną.

Šiam rečitaliui visą vasarą ruošėsi su profesionalu pianistu. Programa buvo sudaryta laikantis dainininkų tradicijos. Pradėta su seno klasiko muzika, Ah! mio core ir Alma mia iš "Floridante" — Handelio. Po to ėjo Beethoveno In questa tomba obscura ir Fr. Rossi Ah, rendimi (arija iš "Mitrane").

Po pirmo solistės išėjimo jos akompaniatorius pianistas Th. Mothersole paskambino fortepijono literatūroj romantiko kūrėjo Chopino Sonatą in B-minor. Antru išėjimu solistė atliko Schuberto Der Tod und das Maedchen ir Der Lindenbaum ir programinės muzikos stipraus lyderio Wagnerio Weiche, Wotan (Erdos ariją iš "Rheingold").

Po pertraukos, rečitalio programos antroj daly, solistė atliko: Čaikovskio — None but the Lonely Heart; Lully — Bois Epais; Debussy — Chevaux de bois; Gluck — Divinites dux stix (ariją iš "Alceste"). Pianistas atliko Ravelio Gaspard de la nuit, Ondine, Le Gibet ir Scarbo — impresionistinės muzikos krypties kūrinius.

Prieš pabaigą buvo pateiktos trys lietuvių kompozitorių dainos originalia kalba: J. Gruodžio Visur tyla (žodžiai Liudo Giros), J. Stankūno Kalneliais (parafrazuota liaudies daina) ir S. Čerienės Klajonė (žodžiai Tyrų Dukters). Šių dainų akompanimentai yra parašyti kieno nors kito (?).

Užbaigoj solistė atliko dar keturis numerius: When you go — D. Guion, Have you never — T. Zaleski, Miranda — R. Hageman ir O mio Fernando, ariją iš "La Favorita" — Donizetti.

Vokalinių stygų laringitas labai trukdė jai dainuoti visoj jos balsinėj interpretacijoj. Stebėtina, kad aukštos gaidos skambėjo švariai ir pilnumoj. Bet piano negalėjo atlikti. Nebuvo to meniško subtilumo, suvaržyta buvo jos balso emisija.

Lionė Jodytė turi plataus diapazono stiproką balsą, kontralto spalvos. Dainavime svarbiausias poreikis — žinotini vokaliniai duomenys. Atrodo ji juos žino ir moka vartoti. Turi sceninį ir vokalinį patyrimą, puikią dikciją. Pagauna klausytojo dėmesį ir parodo vaizduojamo charakterio gyvumą. Buvo gražiai, tinkamai apsirengusi scenoj.

L. Jodytės rečitalis sutraukė daugiau kaip du šimtus klausytojų. Nemaža buvo lietuvių, bet daugiausia atsilankė jos mokinių giminės, draugai ir bendrai šio teatro nuolatiniai lankytojai. Tai pirmas toks mūsų muzikų bei menininkų pasisekimas publikos atžvilgiu.

Dabartiniu metu ji pelno savo kasdieninę duoną mokydama kitus dainuoti. Šalia Carnegie Hall, tame pačiame pastate, ji turi balso studiją, kurioj lavina jaunuolių balsus, padeda išmokti Broadway artistam savo partijas. Tuo prisideda prie muzikinės kultūros plėtros. O lietuviai ją vertina už tris plokštelių albumus, kurie turėjo po keletą laidų.

J. St.

Leonardas Žitkevičius

Paulius Jurkus

PREMIJŲ ĮTEIKIMO ŠVENTĖ

(atkelta iš 3 psl.)

nacios didžiosiose konservatorijų salėse.

Čia dar galima pridėti kelių kritikų atsiliepimus. — "Be abejo, tai didis talentas . . . Tai vienas didžiųjų pianistų Jungtinėse Amerikos Valstybėse" (New York Times). — "Vienas iš jauniausių ir pirmaujančių pianistų Jungtinėse Amerikos Valstybėse . . . Be galo pajėgus pianistas". (Glasgow Herald, Scotland). — "Jo jautrus skambinimas net pravirkdė visus. Tai tikras piano poetas" (Le Figaro, Paris).

Tas talentingas jaunuolis, vos 30 metų amžiaus, nutarė stoti į lietuvių pranciškonų vienuoliją ir dabar atlieka noviciatą Kennebunkporte. Pranciškonai džiaugiasi jo atėjimu, o jis mokosi lietuvių kalbos ir yra pasiryžęs būti Lietuvos bičiuliu.

Br. Vilius premijų šventėje skambins lietuvių ir pasaulinių kompozitorių kūrinius. Tai bus pirmas jo susitikimas su New Yorko lietuvių visuomene.

Juozas Gabė

Kaip matome, ir mecenatai, ir laureatai ir net pianistas — Br. Vilius, lietuvių pranciškonų vienuolijos narys, yra savi ir artimi. Tad visi šios apylinkės lietuviai yra nuoširdžiai kviečiami savo atsilankymu pagerbti juos premijų įteikimo šventėje.

Tėv. Leonardas Andriekus, OFM

LIETUVIŲ TEISĖM GINTI FONDO VEIKLOJE

Lietuvių Teisėms Ginti Fondo valdyba rugsėjo 13 d. posėdy Chicagoj, pirmininkaujant dr. Jonui A. Račkauskui, aptarė bėgamuosius reikalus ir paskyrė iš surinktų aukų dar vienam asmeniui (gyv. Rytinėj valst.) $1,142 jo gynimo reikalam.

Be to, jau anksčiau tam pačiam tikslui buvo paskirta trim asmenim, pagal jų pateiktus prašymus.

Pastaruoju laiku dar gauta aukų iš St. Petersburg, FL, $2,485. 00 ir iš Cape Cod $855.00.

LTG Fondas yra dėkingas visiem už gautas aukas. Tikimasi, kad visuomenė šią akciją ir toliau rems lėšomis ir kitais galimais būdais.

Aukas prašome siųsti: Lietuvių Teisėms Ginti Fondas, 5620 South Claremont Avenue, Chicago, IL 60636.

LTG Fondo Valdyba

Lietuviai pranciškonai leidžia šiuos laikraščius bei žurnalus: Darbininką — savaitinį laikraštį, Aidus — kultūros žurnalą, Šv. Pranciškaus Varpelį — religinio turinio žurnalą.

KREIPIMASIS Į LIETUVIUS DAILININKUS

Kaip visi žinome iš spaudos, šv. Kazimiero sukakties komitetas tarp savo įvairių darbų ir planų yra užsimojęs išleisti knygą — **Šv. Kazimieras liaudies menе ir lietuvių dailininkų kūryboje.** Šią knygą suorganizuoti ir suredaguoti buvo pakviestas kun. Stasys Yla, bet jis staiga mirė. Tada komitetas kreipėsi į mane, ar negalėčiau perimti šį darbą.

Tema man buvo nesvetima, nes su kun. Yla teko daug anksčiau tuo klausimu kalbėtis, projektuoti, net kai ką organizuoti. Kai buvo leidžiamas prof. Z. Ivinskio Šv. Kazimieras (1955 m.), teko rūpintis tos knygos iliustracijomis. Tai ir apsprendė, kad imčiausi leidinį paruošti spaudai.

Iš kun. Ylos palikimo nedaug kas gauta. Reikia dar daug surinkti, suorganizuoti, kad leidinys būtų kuo pilnesnis.

Tad ir kreipiuos į visus lietuvių dailininkus su prašymu — atsiliepkite ir įsijunkite savo darbais į šį leidinį.

Kas esate kūrę paveikslus šv. Kazimiero tema, prašau atsiųsti bent po vieną kūrinio gerą nuotrauką, su pilna metrika — kokia medžiaga sukurtas, kada, koks dydis, kur dabar jis yra.

Jei esate sukūrę daugiau kūrinių šv. Kazimiero tema, taip pat reikia aprašyti kiekvieną su pilna metrika.

Nuotraukos gali būti 5" x 7". Jos turi būti ryškios, aiškios. Jos bus panaudotos ne tik leidiny, bet ir įvairioje spaudoje. Visos nuotraukos bus grąžintos.

Prašau siųsti šiuo adresu: Paulius Jurkus, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. (Jei reikėtų, — telefonai: darbe 212 827-1352, namie 212 441-3612.)

Laukiu visų koopenvimo, nes reikalas juk svarbus — reikia išleisti kuo pilnesnį leidinį apie mūsų tautos šventąjį.

Paulius Jurkus,
leidinio redaktorius

ANTANĄ IVAŠKĄ PRISIMENANT

Atsisveikinome su Antanu Ivaška Putnamo seselių kapinėse liepos 26. Seselės palydėjo jo sielą giesmėmis į amžinybę. Jis, būdamas tik 51 metų, paliko savo šeimą, gimines ir draugus ašarose. Nespėjo jis užauginti savo jauniausiųjų— Gailės 9 metų ir Pauliaus 12 metų. Jis paliko juos savo žmonos Gintarės valiai. Bridgeporto Lietuvių Bendruomenė neteko savo pirmininko, Lietuvos vyčiai — nario, o Connecticut LB — aktyvaus veikėjo. Viešpats parinko jam kitą dalį — amžinybę ir jo pradėtus darbus kitiem pabaigti.

Atsisveikinti su Antanu susirinko per šimtą žmonių šermeninėje liepos 25 vakare. Čia dalyvavo lietuviškų organizacijų, ukrainiečių ir vietnamiečių atstovai. Prel. P. Pranckus, vyčiam padedant, atkalbėjo maldas už Antano vėlę. Kitą dieną prisirinko beveik pilna Šv. Jurgio bažnyčia. Čia Vladas Barius solo giedojo savo draugui atsisveikinimo giesmes: Ave Maria — Schuberto ir Kai širdį tau skausmas suspaus — Sasnausko. Prel. P. Pranckaus pamokslas su meile apėmė Antano gyvenimą, kaip draugo, vyčio ir lietuvio. Prelatas išreiškė visų bridgeportiečių meilės jausmą Antanui.

Antanas ir Gintarė su kūdikiu Ritone atsikėlė į Connecticut 1960. Čia pradėjo dirbti Avco Corp., Lycoming div. prie įtempimų apskaičiavimų ir "tam computer" programų paruošimo. Jis dirbo prie pavarų, skrendančio laivo, erdvėlaivių ir dujų turbinų. Dirbdamas Avco bendrovėje, Antanas Columbijos Universitete įsigijo magistro laipsnį iš pritaikomosios mechanikos ir ten pat išklausė pritaikomosios mechanikos kursus doktorato laipsniui gauti.

Sumažėjus darbui, Antanas persikėlė dirbti į Nash bendrovę kaip lauko inžinierius prie oro suspaudimo mašinų. Paskiausias jo darbas buvo toje pačioje srityje — Electric Boat div. of General Dynamics corp. Čia Antanas buvo mėgiamas savo viršininkų, ir darbas jam patiko, tik buvo nepatenkintas ilga kelione į darbą. Laidotuvėse dalyvavo jo viršininkai iš Electric Board ir daug draugų ir bendradarbių iš Avco bendrovės.

Jis išdirbo apie 14 m., Avco bendrovėje. Čia jis brendo kaip žmogus ir kaip profesionalas. Pertraukų metu Antanas cituodavo literatūrą, kuri lietė religiją, lietuvybę ir politiką, ir filosofuodavo. Toje grupėje buvome keturi geri šnekoriai. Mes sprendėme visas problemas. Buvome ateities "pranašai". Tai buvo metai pilni pasikeitimų: pop. Jonas XXIII su Katalikų Bažnyčios naujybėmis ir Vatikano susirinkimu, Chruščiovas ir jo Stalino apkaltinimas, J. Kennedy pasiryžimas kovoti prieš komunizmą Azijoje. Visi šie dalykai mum davė daugybę temų.

Savo kalbose Antanas niekuomet, reikalui esant, neapleido Dievo, nepamiršo Kristaus ir nepažemino žmogaus. Jis visuomet ieškojo žmogui tiesos ir palengvinimo gyvenime ir derino visa su Dievu. Antanas nepavydėjo kitiem profesiniame darbe, bet jis ir nepataikavo kitiem. Aukščiausiai vertino už viską tikėjimą ir lietuvybę.

Antanas, tarnaudamas Air Force, Strategic Air Command, kaip jaunesnis leitenantas, Platsburg, N.Y., savaitgaliais lankydavo Montrealio ir New Yorko lietuviškas kolonijas. Taip bevažinėdamas susidraugavo su Gintare, kurią vėliau ir vedė.

Jis įstojo į Air Force, baigęs mechanikos inžineriją Newark Col. of Engineering, dabartinį N.J.I.T. Studijuodamas ir gimnazijoje būdamas, šoko tautinių šokių grupėje — Liepsna. Antanas mėgo dainą, muziką, šokį ir žmones. Jau būdamas gimnazijoje Vokietijoje, jis turėjo savo orkestrą, kuris grodavo per šokius.

Atsikėlę į Bridgeportą, abu Ivaškai įsijungė į lietuvišką veiklą. Jie dirbo LB, ateitininkuose ir su vyčiais. New Haven sumažėjus mokiniam, užsidarius šeštadieninei mokyklai, Ivaškai perkėlė vaikus į N.Y. Maironio mokyklą, kur Antanas porą metų buvo tėvų komiteto pirmininku. Priklausė jie prie New Yorko ir apylinkių ateitininkų sendraugių kuopos. Paskiausiai jis su šeima dalyvavo ateitininkų gegužinėje ir susirinkime Rygelių sodyboje N.J. birželio 19.

-o-

Tėv. dr. Vikt. Gidžiūnas, N.Y. ir apylinkių ateitininkų kapelionas, aukos už Antaną koncelebruotas mišias spalio 2, sekmad., 11 v.r. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Tos mišios bus taip pat dalis besibaigiančios New Yorko ateitininkų rudens šventės.

jr.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Rožančiaus metinį žygį Marijos Mėlynoji armija spalio 2 rengia Šv. Alfonso bažnyčioje. Pradžia 3 val. popiet. Bus atkalbėtos visos rožančiaus dalys, bus giedamos giesmės, vyks procesija, bus teikiamas palaiminimas su Švč. Sakramentu.

Lietuvių Posto 154 veteranai ir jų padėjėjos rugsėjo 25 Lietuvių Namų didžiojoj salėj surengė naujos valdybos pristatymo iškilmes.

Kalėdojimas, metinis parapiečių lankymas, jau prasidėjo. Klebonas kun. Antanas Dranginis tris dienas savaitėj po pietų lanko parapiečius. Lietuvių radijo valandos vedėjai praneša apie lankomas gatves ir rajonus.

Tautos šventę ir Šiluvos koplyčios 20 metų sukaktį lietuviai paminėjo rugsėjo 11 Washingtono Tautinėj Šventovėj. Mišias koncelebravo Tėv. dr. T. Žiūraitis, OP, ir kun. Antanas Dranginis, Baltimorės Šv. Alfonso lietuvių parapijos klebonas. Dalyvavo taip pat gausi Lietuvos vyčių ekskursija iš Maspeth, N.Y. Giedojo Baltimorės Dainos choras. Pamokslą pasakė kun. A. Dranginis.

Frances Sessa Adomaitis, gimusi ir augusi Baltimorėje, po sunkios ligos rugpjūčio 29 mirė ligoninėje. Nors buvo ištekėjusi už kitataučio, su vyru uoliai dalyvaudavo lietuviškuose renginiuose ir Šv. Alfonso bažnyčios pamaldose. Už jos sielą gedulingos mišios Šv. Alfonso bažnyčioje buvo aukojamos rugsėjo 1. Palaidota Holy Redeemer kapinėse. Nuliūdime liko vyras Kenneth, brolis Jonas, giminės ir draugai.

Kotryna Juraitienė, ankstesnės kartos lietuvė, sulaukusi 90 metų amžiaus, po sunkios ligos mirė senelių prieglaudoje rugsėjo 6. Už jos vėlę mišios Šv. Alfonso bažnyčioje buvo aukojamos rugsėjo 8. Palaidota Holy Redeemer kapinėse. Nuliūdime liko giminės ir draugai.

Simonas Rekus, gimęs ir augęs Baltimorėje, važiuojant atostogauti į Floridą, gavo širdies smūgį ir mirė rugsėjo 7. Jis kariavo antrame pasauliniame kare. Mišios už jo sielą buvo aukojamos Šv. Alfonso bažnyčioje rugsėjo 10. Palaidotas Moreland Memorial kapinėse. Nuliūdime liko žmona Paulina, sūnus Juozas su šeima, brolis Andrius, sesuo Lilė iš Floridos, anūkai ir giminės.

Lietuvių Posto 154 Amerikos veteranų organizacijos nariai džiaugiasi, kad jų kapelionas kun. Antanas Dranginis buvo išrinktas visos Maryland valstijos veteranų organizacijos kapelionu. Kun. A. Dranginis tarp veteranų yra gana populiarus ir rašo straipsnius mėnesiniame jų laikraštyje Free State Warrior.

Arkivysk. William Borders, Baltimorės arkivyskupas, parinko arkivyskupijos bažnyčias, kuriose bus galima įsigyti visuotinius atlaidus Šv. Metų proga. Šv. Alfonso bažnyčia yra viena iš tų parinktųjų.

Jonas Obelinis

SUNNY HILLS, FLA.

Adomas Rumša 68 metų, mirė rugsėjo 22 Chipley miesto ligoninėje. Palaidotas rugsėjo 26 iš Šv. Teresės bažnyčios Sunny Hills kapinėse. Liko žmona Valerija ir du broliai Lietuvoje. Buvo žemaitis, kilęs nuo Stulgėnų. Iš Chicagos atsikėlė į Sunny Hills prieš dvejus metus. Sunkiai ir ilgai sirgo.

KVIEČIAMA RYTINIO PAKRAŠČIO LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ MOKYTOJŲ KONFERENCIJA

Kartas nuo karto New Yorke yra rengiamos lituanistinių mokyklų mokytojų konferencijos. Rytų apygardos mokyklų inspektorės Danutės Bobelienės ir Maironio lituanistinės mokyklos iniciatyva tokia konferencija šiemet kviečiama spalio 15-16 dienomis New Yorke, Kultūros Židinio patalpose.

Konferencijos tikslas yra pasidalinti praktiškomis žiniomis, susipažinti, pagvildenti bendras problemas. Todėl kviečiame visus, ypatingai jaunus, naujus mokytojus, pagelbininkus, suinteresuotus tėvus ir tėvų komitetus..

Pirmiausia visi konferencijos dalyviai aplankys Maironio lituanistinę mokyklą, kuri veikia Holy Child Jesus parapijinės mokyklos patalpose, 111 Street ir 65 Rd. kampas, Richmond Hill, N.Y.

Pamokoms pasibaigus, po pirmos valandos visi persikels į Kultūros Židinį ir ten tęs konferencijos programą. Tie, kurie negalės atvykti į Maironio mokyklą, prašomi atvykti tiesiai į Kultūros Židinį.

Mokyklų vedėjai prašomi iki spalio 5 pranešti mokyklų inspektorei, kiek iš jų dalyvaus konferencijoje. Jei kas būtų reikalingas nakvynės, taip pat reikia kreiptis į inspektore. Jos adresas: Danutė Bobelienė, 140 Linden Street, Massapequa Park, N.Y. 11762. Telefonas 516 541-0583. Skambinti po 8 v.v.

Taip pat prašomi pranešti iš anksto ir savo sumanymus bei pageidavimus.

— **Lietuvių Fondo balius** Chicagos Jaunimo Centre įvyks lapkričio 5.

— **Urugvajaus lietuviai** turi dvi radijo valandėles: 1951 rugpjūčio 5 įsteigtą lietuvių katalikų valandėlę ir jaunesnę "Gintaro žemės panoramą", kuria rūpinasi Kultūros draugija.

KELIONĖ Į ROMĄ

Popiežius Jonas Paulius II: "Pusė mano širdies priklauso Lietuvai"

ŠV. TĖVAS JONAS PAULIUS II DALYVAUS LIETUVIŲ IŠKILMĖSE ROMOJE MININT ŠV. KAZIMIERO 500 METŲ MIRTIES SUKAKTĮ 1984 KOVO 4

Šv. Kazimiero Jubiliejaus Centrinis Komitetas ragina viso pasaulio lietuvius tuo metu apsilankyti Romoje ir dalyvauti iškilmingame Šv. Kazimiero minėjime.

Organizuojamos grupinės kelionės vienai ir dviem savaitėm. Paimti du didžiuliai Pan Am Lėktuvai. Išvykstama vasario 26, grįžtama kovo 5 arba kovo 12.

KELIONĖS KAINA:	8 DIENOS	15 DIENŲ
Iš Los Angeles	$1,165	$1,655
Iš Chicagos, Floridos	1,065	1,555
Iš Clevelando, Detroito, Toronto, Montrealio	1,040	1,530
Iš New Yorko	965	1,455

Dėl kainų iš kitų miestų teirautis agentūroje VYTIS.

Į kainą įeikalto viskas: skridimai Pan Am linija, transportacija iš aerodromų į viešbutį ir atgal, liuksusinis viešbutis . Romoje 8 dienas (Midas Palace ar pan.), tengvi pusryčiai ir pietūs kiekvieną dieną, lankomos įdomios vietos, nešiojamas bagažas, dalyviai vežiojami autobusais į oficialias jubiliejaus iškilmes.

Dviejų savaičių kelionėje bus aplankomi Florencija, Venecija, Asyžius, Milanas. Keliaujama patogiais liuksusiniais autobusais. Bus pakankamai laiko pabendrauti, apsipirkti. (Doleriо vertė Italijoj labai paklius).

Registruotis prisiunčiant $100 už asmenį kelionių agentūrai

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE INC.
2129 KNAPP ST.
BROOKLYN, N.Y. 11229
(212) 769-3300

ŠV. KAZIMIERO 500 METŲ JUBILIEJAUS CENTRINIS KOMITETAS

VYTAUTAS VOLERTAS, PIRM.
KUN. ALGIMANTAS BARTKUS, KELIONIŲ KOORDINATORIUS
ROMAS KEZYS, KELIONIŲ AGENTAS

BOSTONO ŽINIOS

Kultūrinis savaitgalis

Spalio 1, šeštadienį, 7:30 val. vak. Tautinės S-gos namuose, 484 E. 4th St. So. Bostone, įvyks įdomus kultūrinis subatvakaris, dalyvaujant svečiam prelegentam.

Programoje — dr. Elonos Marijošiūtės-Vaišnienės žodis: "Raibos agavos", "Kitokios Lietuvos ilgesys" ir Bronys Raila prabėgomis. Knygų autorius Bronys Raila "Tai kas nepadaryta — nepasakyta".

Prieauglis meno srityje

Kaip mūsų visuomeniniam ir politiniam darbam, taip lygiai kultūrinei veiklai reikalingas prieauglis, be kurio anksčiau ar vėliau sustings visas mūsų gyvenimas. Bet tokio prieauglio vis mažiau susilaukiame visose lietuviško gyvenimo ir veiklos srityse. Ypač dideliu aštrumu jo stoką jaučiame meninėje srityje, kurioje reikalingi talentai, įgimti gabumai ir specialus pasiruošimas. Vyresniesiem mūsų menininkam dėl amžiaus traukiantis į pensiją, visu rimtumu iškyla reikalas daugiau susirūpinti savo jaunaisiais talentais, reikalingu jų pasiruošimu ir įtraukimu į lietuvišką veiklą.

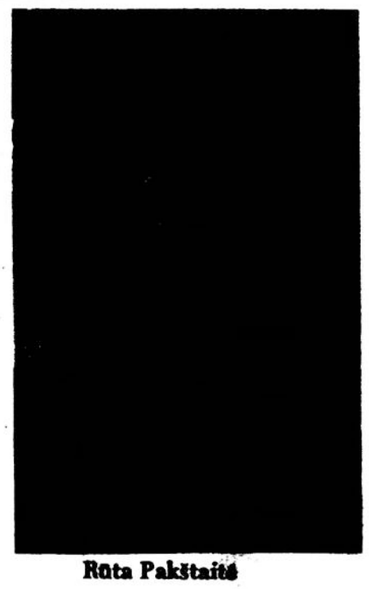

Rūta Pakštaitė

Bostone tuo sielojasi Laisvės Varpas, ruošdamas koncertus šūkiu: "Pažinkime ir remkime savo talentus". Laisvės Varpo rudens koncertu spalio 2, 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salėje vėl raginama lietuvių visuomenė pasidžiaugti dviem mūsų jaunais talentais, jau susilaukusiais reikalingo įvertinimo ir pripažinimo amerikiečių muzikiniame gyvenime. Tai dainininkė Rūta Pakštaitė, sopranas iš Chicagos, ir Vytas Bakšys, pianistas, kilęs iš Dorchesterio, dabar gilinąs studijas New Yorke. Abu jie yra LB Kultūros tarybos vasario 19 surengto jaunųjų talentų konkurso laimėtojai.

(nukelta į 7 psl.)

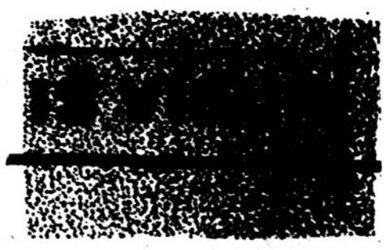

— **Kun. Antanas Kiela,** Telšių katedros garbės kanauninkas, sulaukęs 84 m. amžiaus, rugsėjo 12 mirė Tirkšliuose, Mažeikių rajone. Velionis kunigu buvo įšventintas 1923. Vikaravo Kuršėnuose, klebonavo Tirkšliuose. Kan. A. Kiela yra jau dvyliktas šiemet Lietuvoj ir ketvirtas Telšių vyskupijoj miręs kunigas. Telšių vyskupijoj ir Klaipėdos prelatūroj iš 142 parapijų jau 53 yra likę be savo kunigo.

— **Lietuvos pasiuntinybės Washingtone** namų pirmame aukšte rugsėjo mėnesį buvo pakabintas įrėmintas Petro Kalpoko kūrinys, vaizduojąs Lietuvos nepriklausomybės atstatymo akto pasirašymą Vilniuje 1918 vasario 16. Pasiuntinybė apgailestauja, kad jau trūksta sienose vietos paveikslam iškabinti.

— **Kanados Lietuvių Diena** šiemet bus spalio 7-9 Londone, Ont. Bus jaunimo šokiai, golfo turnyras, susipažinimo vakaras, pamaldos, koncertas. Koncerte dalyvaus Toronto "Volungė", "Aras" ir Lietuvių Kankinių parapijos chorai Hamiltono "Aidas", Ottawos "Ramunėlė" ir Londono "Pašvaistė", taip pat solistai Vytas Paulionis ir Irena Černienė. Su tautiniais šokiais dalyvaus "Gintaras", "Atžalynas" ir Londono šokėjai. Rengimo komisiją sudaro pirm. M. Chainauskas, D. Chainauskienė, R. Vilienė, J. Valaitienė, R. Miškinytė, A. Petrašiūnas, R. Vilebrektas, R. Genčius ir kun. I. Mikalauskas.

— **Athol, Mass.,** Lietuvos vyčių kuopa kartu su kun. Justinu Steponaičiu spalio 9 rengia šv. Kazimiero mirties 500 metų sukakties minėjimą. 3 val. popiet koncelebruotos mišios, giedant pranciškonų iš Kennebunkport, Maine, chorui. Po mišių br. Viliamas duos koncertą. Jis yra tarptautinio masto pianistas.

— **Amerikos Lietuvių Tarybos** 43-asis suvažiavimas kviečiamas spalio 22, šeštadienį, Lietuvių Tautiniuose namuose., 6422 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill.

— **Dr. Kazys Ambrozaitis,** Chesterton, Ind., JAV LB tarybos pirmininkas, įvertindamas Lituanistikos katedros reikšmę, jai steigti paaukojo 1000 dol. Aukos siunčiamos adresu: Lithuanian World Community Foundation, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

— "**Margutis**" spalio 16 rengia įdomų koncertą, kurio programą atliks Rūta Pakštaitė — sopranas, Carmen Valenčiūnas De Michael — baritonas, Vytas Jonas Bakšys — pianistas. Akomponuos Robertas Mockus. Koncertas vyks Chicagos Jaunimo Centre.

— **PLB valdybos pirmininko naujas adresas: Vytautas Kamantas, 1851 Skyview Dr., Sparta, Mich. 49345.**

— **Susivienijimas Lietuvių Argentinoje** rugpjūčio 21 surengė dainų vakarą. Dr. J. Simanauskas skaitė paskaitą apie Vokalinę muziką nuo renesanso iki mūsų laikų. "Žibučių" ansamblis padainavo keletą senų tarptautinių ir lietuviškų dainų. Taip pat pasirodė solistai Zuzana Valadkaitė Lopez ir Antanas Slančiauskas.

— **Nauji Darbininko skaitytojai: M. Ann Lepera, Plymouth Meeting, Pa., J. Zapar, Hudson, Mass. Užsakė kitiem: E. Jankus, Woodhaven, N.Y. — Elzei Jankutei, Toronto, Ont. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 12 dol. Atnaujinant — visiem 15 dol. metam.**

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. dr. M. Švelkauskienė sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausimai siųstini jos adresu: Dr. M. L. Švelkauskas — Attorney-at-Law, Boston Five Bank Bldg., 1895 Centre St., Boston, MA 02132

AR NETURĖČIAU VARGO SU JO VAIKAIS?

KLAUSIMAS

Turim dvejus namus: vienus čia, Connecticut, kitus — Floridoj. Abeji namai mūsų abiejų vardu: mano ir vyro. Mano vyras yra už mane gerokai senesnis. Jis turi du vaikus iš pirmos žmonos. Tie vaikai yra suaugę ir turi savo šeimas. Dabar klausimai:

Jei vyras numirtų pirmas, ar aš neturėčiau vargo su jo vaikais dėl namų ir santaupų banke? Ar man reikėtų mokėti mokesčius, jei nėra testamento? Ar aš galėčiau pinigus tuoj išsiimti iš banko ir juos pasidėti į kitą banką savo vienos vardu? Ar mano vyras privalo palikti ką nors savo vaikam, jeigu jiem nieko netrūksta?

Skaitytoja,
Connecticut

ATSAKYMAS

Niekas negalėtų Tamstai užtikrinti, kad, vyrui mirus, neturėsi vargo su jo vaikais. Kiekvienas gali kiekvieną traukti teisman, jei to pageidauja ir jei negaili tam lėšų. Tačiau, kai viskas yra abiejų, vyro ir žmonos vardu, — rezultatas yra aiškiai numatomas: vaikai mažai telaimėtų, jei Tamstą trauktų teisman.

Man atrodo, kad Tamstom taip pat būtų pravartu pagalvoti, kas atsitiktų su Tamstų turtu tuo atveju, jei abu mirtumėt kartu, kaip, pvz., eismo nelaimėj. Jei Tamstai svarbu, kad dalis Tamstų turto tektų Tamstos giminėm, jei jų turit, reikia pasirūpinti testamento sudarymu. Tame testamente taip pat įrašytumėt, kad, vienam mirus, viskas tektų gyvajam. Žinoma, jei to abu pageidaujat. Reikia neužmiršti, kad gyvasis, kitam mirus, galės testamentą pakeisti, jei to norės. Tą viską reikia turėti galvoj, ypatingai, kai vienas arba abu turi vaikų iš pirmos žmonos ar iš pirmo vyro; ir tuo reikalu pasikalbėti su savo advokatu.

Dėl paveldėjimo mokesčių. Tai nepriklauso nuo to, ar yra testamentas, ar jo nėra. Jei federalinei valdžiai ir valstijos valdžiai priklauso pinigų, — to neišvengsi, nesudaręs testamento.

Dėl pinigų išsiėmimo iš banko, vienam mirus. Jei santaupos yra abiejų vardu, žinoma, vienam mirus, gyvasis gali jas išsiimti ir pasidėti kur nori; tačiau naudos iš tokio išsiėmimo ir pasidėjimo savo vardu nėra. Šiais kompiuterių laikais mokesčių įstaigos lengvai pagauna mokesčių nemokančiuosius pagal social security numerius.

Dėl turto palikimo vaikam. Jiem galima nieko nepalikti, jei to norima. Vienintelis asmuo, kurio negalima "išmesti" iš testamento, yra vyras arba žmona (spouse). Jei testamente nurodoma, kad vyrui arba žmonai nieko nepaliekama, — tada po vyro mirties žmona, arba po žmonos mirties vyras, gali kreiptis į teismą ir pareikalauti savo įstatymų numatytos dalies (statutory share).

C.M., NEW YORK

Nežinau, ar Tamsta norėjai, kad man parašytą laišką paskelbčiau kaip klausimą. Tos visos aplinkybės, kurias aprašai, dėl Iniurkolegijos ir jų advokatų man yra labai gerai žinomos. Taip pat gerai žinau, kiek naudos turi iš palikimais atsiųstų pinigų jų gavėjai. Tamsta rašai, jog "visa šita reikia spaudoj paskleisti, kad tie, kurie nori palikti pinigų giminėm, pagalvotų". O kodėl Tamsta negali parašyti laiško laikraščių redakcijom šiuo reikalu? Būtų naudinga.

Kadangi Tamsta ir Tamstos advokatas nutarėt kooperuoti su Iniurkolegija ir tvarkyti reikalus per juos ir su jų pagalba, — Tamsta neturėtum būti nustebintas rezultatais.

Yra liaudies patarlė: "Neik su velniu riešutauti, — neteksi nei terbos, nei riešutų".

Daug lietuviškų plokštelių turi Darbininko administracija. Skambink 212 827-1351 ir prašyk, kad plokšteles atsiųstų į namus.

Šv. Kazimiero medalis, išleistas jubiliejui rengti komiteto, jau gaunamas Darbininko administracijoje. Medalis bronzinis, įdėtas į plastikinę dėžutę. Kaina 10 dol. Persiuntimui pridedamas dar 1 dol.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

MŪSŲ MAŽIESIEM

A. Gustaičio, Algis Trakys ir Tarsiukas Šleivys. Apsakymėliai su iliustracijomis. 2 dol.

Grybs, grybs. Dainorėlis su daigom. 3 dol.

B. Š. Nalienės, Kalnų gėlytė. Iliustruota. 2 dol.

B. Vaivorytės, Gyvūnų sodyba. Iliustruota. 3 dol.

R. Scarry, Mano žodynas. Iliustruotas su lietuviškais ir angliškais užrašais. 6 dol.

M. D. Tamulionytės, Lietuviais norime ir būt. Vadovėlis su iliustracijom mokytis lietuvių kalbai. Su kalbos pratimų priedu. 24 dol.

Persiuntimui pridedama 1 dol.

Šios bei kitos lietuviškos knygos, suvenyrai, lietuviškos muzikos plokštelės gaunama Darbininko administracijoj: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

SUVENYRAI

Automobiliam lipinukai (decal), Lietuvos Vytis su trispalve ir stilizuotas Vytis, lipinama iš vidaus. Lietuvos Vytis su trispalve ir Amerikos-Lietuvos vėliavomis bei Vyčiu, lipinama išorėj. Kaina po 1 dol.

Lipinukai išorėj LABAS, SVEIKAS ir kiti po 1.50 dol. Lietuva su Vyčiu, L.T. 2 dol.

Lietuviška trispalvė vėliavėlė su pastatymo kaladėle (base) — 1.50 dol. Lietuviška ir JAV vėliavėlės su pastatymo kaladėle (base) — 2 dol.

Šie ir panašūs suvenyrai, lietuviškos knygos ir plokštelės gaunama Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

"Vytis". Prieš 10 metų Chicagoj sukurtas orkestras Vytis išleido plokštelę. Orkestro vadovas ir dainininkas Liutas Dargis. Dar dainuoja Irena Mažeikaitė. Turiny: Kauno valsas, Guantanamera, Dar šiandien, Tau tiktai tau, Vyrai ūžkim, Svajonių sala, Tave aš pamačiau, O Zuzana, Paskutinis sekmadienis, Saulė. Kaina 12 dol. Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Harmonija. New Yorko Harmonijos kvartetas dainuoja: Oi tu, ieva, ievuže, Pavasaris, Plaukia sau laivelis, Gyvenimą tas turės, Devynbalsė, Stoviu aš parimus. Kur bėga Šešupė, Du broliukai kunigai, Negerki trečios, Poeto svajonė, Mano rūtos, Šlama šilko vėjas. Jau saulelė leidos, Nemunėlis. Kaina 10 dol. Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Šios ir kitos lietuviškos muzikos plokštelės, lietuviškos knygos, suvenyrai gaunama Darbininko spaudos kioske: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

BALTINUKAI — T SHIRTS, trijų spalvų, su Lietuvos trispalve ir Vytimi bei įrašu "Lithuanian and proud of it" : vaikam (boy's size) S (6-8), M (10-12), L (14-16), suaugusiems (man's size) S (34-36), M (38-40), L (42-44), XL (46-48). Kaina su persiuntimu tik 6 dol. Gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

NAUJAUSIA E. JUCIŪTĖS KNYGA

Įgarkos Naujamiestis. Dokumentinis reportažas iš lietuvių tremtinių gyvenimo Sibire. Įrišta į kietus viršelius kainuoja tik 10 dol. Taip pat dar gaunama E. Juciūtės trijų laidų susilaukusi knyga **Pėdos mirties zonoje.** Kaina 10 dol. Persiuntimui pridedamas 1 dol. Gaunama Darbininko Spaudos kioske, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

NAUJAUSI LEIDINIAI

J. Puzino, Rinktiniai raštai. I ir II tomas. Įrišti į kietus viršelius. Už abu tomus 35 dol.

B. Kviklio, Kauno arkivyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 23 dol.

E. Juciūtė, Igarkos Naujamiestis. Lietuvių tremtinių gyvenimas Sibire. Įrišta. 10 dol.

M. Blynas, Lietuvos senovės paminklai. Iliustruota. 10 dol.

J. Karka, Vytauto Didžiojo Universiteto studentų atsargos karininkų korporacija Ramovė 1933 - 1983. Kaina 10 dol.

A. Balašaitienė, Susitikimas pamary. Novelės. Įrišta. 8 dol.

A. Kairys, Kelionė į Vilnių. Premijuotas romanas. 10.00 dol.

J. Burkus, Gaila minios. Religiniai mąstymai. 8.00 dol.

B. Ramanauskas, OFM, Aš savo dalį atlikau... Religinių straipsnių rinkinys. 12 dol.

A. Gailiušis, Visaip atsitinka. Novelės. 6 dol.

V. Kavaliūnas, Dalia. Romanas, kietais viršeliais, 7 dol.

Pr. Razminas, Kražiai. Didesnio formato, įrišta. 12 dol.

A. Budreckis, DLK Algirdas. Istorinis veikalas, įrištas. 16 dol.

A. Rukša, Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės. III tomas, įrištas. 19 dol.

M. Karaša, Gyvenimo sūkuriuose. Įrišta. 12 dol.

E. Juciūtė, Pėdos mirties zonoje. Pergyvenimai Sibire. 10 dol.

Br. Kviklys, Telšių vyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 20 dol.

Br. Kviklys, Vilkaviškio vyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 23 dol.

J. Brazaitis, Raštai. I, II ir III tomai. Įrišta. Po 15 dol.

L. Kerulis, Išvežtųjų lietuvių sąrašas. Didelio formato. 20 dol.

G. Galva, Ernestas Galvanauskas, politinė biografija. Kietais viršeliais. 18.00 dol.

G. Tautvytis, Gyvenimas okupuotoj Lietuvoj. 10.00 dol.

S. Ylos, Ateitininkų vadovas. II laida. 8 dol.

II Pasaulio Lietuvių Dienos. 5 dol.

A.P. Bagdono, Žodžiai į tolį. Poezija. 5 dol.

R. Raid, Wenn die Sowjets kommen. Vokiečių kalba apie sovietų žiaurumus okupacijos metu Pabaltijo kraštuose. 12 dol.

Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Šios bei kitos lietuviškos knygos, lietuviškos muzikos plokštelės ir suvenyrai gaunama Darbininko administracijoj. 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

IŠPARDAVIMAS

Trys knygos su persiuntimu už 2 dol. Tai P. Narvydo pasakojimai iš Lietuvos laisvės kovų, J. Jaškausko apysaka iš Lietuvos nepriklausomo gyvenimo pradžios, A. Žemaičio "Lietuvos vaizdeliai" arba to paties autoriaus "Nutolusios dienos". Gaunama Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Keliautojų dėmesiui

Juozas Kaributas yra parašęs įdomią knygą "Kelionė aplink pasaulį". 423 puslapių knygoj sukaupta daug kelionių įspūdžių. Knyga iliustruota nuotraukomis iš aplankytų vietovių. Knyga su persiuntimu tik 3 dol. Gaunama Darbininko administracijoj.

KNYGOS LIETUVIŲ IR ANGLŲ KALBOM IŠMOKTI

Introduction to Modern Lithuanian — 10 dol.

Lietuviškų pokalbių plokštelė su tekstu — 6 dol.

Angliškai lietuviškas žodynas — 8 dol.

Lietuviškai angliškas žodynas — 8 dol.

Lietuvių kalbos žodynas vaikam. Paveiksluotas — 6 dol.

Pridedama persiuntimui po 1 dol. už kiekvieną knygą.

Šios ir kitos lietuviškos knygos bei lietuviškos muzikos plokštelės, o taip pat ir įvairūs lietuviški suvenyrai gaunama Darbininko administracijoj: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

BALTIC TOURS

SPECIALI 14 DIENŲ EKSKURSIJA SU 11 DIENŲ LIETUVOJE
Proga sutikti naujus Metus su giminėmis
Gruodžio 27, 1983 iki sausio 9, 1984 — $1,499.00
Maršrutas: 1 diena Maskvoje, 11 dienų Lietuvoje, 1 diena Frankfurte

Išskridimai iš Bostono ir New New Yorko su Lufthansa oro linija
Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:
BALTIC TOURS
293 Aubur St.
Newton, Mass. 02166
617 965-8080/ 969-1190

AMBER HARVEST
Fresh fruits and vegetables
PARDUOTUVĖ

Galima gauti skanios, rupios, lietuviškos sveikatos duonos iš Bruno's kepyklos Chicagoj.
Užsakomi vaisių krepšiai visom progom.
Iki malonaus pasimatymo!

110-21 Jamaica Ave.
(kampas 111 St.)
847-9225

Atidara nuo 8 iki 7 val.
nuo pirmadienio
iki šeštadienio

KAILIŲ PASIRINKIMAS!

Custom made fur and sheepskin coats and other leather goods. The lowest prices in neighborhood. Use our layaway plan.

ALEX SHEEPSKIN AND FUR CO.
79-03 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN, N.Y. 11421
TEL. 212 296-1162

LITHUANIAN COOKERY
(in English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastininiu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

LIETUVIŲ KASA LIETUVIAM

86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (212) 441-6799

Skyriai Chicagoje, Ill. ir St. Petersburg, Fla.

— Kiekviena taupoma sąskaita KASOJE apdrausta iki 100,000 dolerių.

KASA už paprastas taupomas sąskaitas moka 9%

Už IRA pensijų indėlius dabar moka 10%

Už didelius ir mažus Certifikatus duoda kiek galima aukščiausius procentus.

Visiems nariams lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas ir mortgičius.

Tiesioginiai priima arba keičia Social Security pensijos čekius.

Duoda Money Orders ir keičia asmeniškus arba algos čekius.

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. vak. ir šeštadieniais iki 5 val. vakaro.

Visus kviečiame dėti santaupas į lietuvišką KASĄ.

BOSTONO ŽINIOS

(atkelta iš 5 psl.)

Dainininkė Rūta Pakštaitė savo gabumais yra laimėjusi eilę stipendijų studijom ir įvairių premijų. Taip jai pripažinta Chicagoje stipendija dainavimo studijom. 1981 ji laimėjo pirmą premiją Illinois valstijoje savo balso kategorijoje, 1982 gavo stipendiją iš Kulturstudien ir Lietuvių Fondo. Netrukus ji baigia studijas bakalauro laipsniu. Nuo jaunystės Rūta Pakštaitė dalyvauja lietuviškame gyvenime. Ji yra baigusi Chicagos Pedagoginį Lituanistikos Institutą ir kelis kartus dalyvavusi lituanistikos seminaruose. Dideliu pasisekimu Rūta Pakštaitė dainavo 1979 jaunimo kongrese, 1982 koncertavo Austrijoje su baritonu Mark Clark, atliko du pilnus rečitalius Chicagoje ir vieną Toronte, Kanadoje.

Pianistas Vytas Bakšys Bostono ir apylinkės lietuviam žinomas iš Laisvės Varpo koncertų ir kitų pasirodymų. Tai išskirtinų gabumų pianistas, besireiškiąs taip pat kaip kompozitorius. Pernai birželio mėn. jis baigė Naujosios Anglijos Muzikos konservatoriją bakalauro laipsniu su aukštu atžymėjimu. Jis yra Phi Kappa Lambda muzikos draugijos narys. Dabar jis lanko State University of New York — Stony Brook muzikos mokyklą, kur ruošiasi magistro laipsniui kaip pianistas. 1981 Vytas Bakšys su Naujosios Anglijos Muzikos Konservatorijos simfoniniu orkestru kaip pianistas lankė įvairius kraštus Europoje, kur susilaukė aukšto įvertinimo. Kaip gabus pianistas, Vytas Bakšys mokosi visą laiką gaudamas amerikiečių stipendijas. Šių dviejų jaunų talentų koncertas — tai retas įvykis Bostono ir apylinkės lietuvių gyvenime. Tai skirkime spalio 2 tam koncertui. Tai bus bent moralinė parama mūsų jauniesiem menininkam. Ypač laukiamas mūsų jaunimas ir vidurinioji karta. Šie du jaunuoliai yra mūsų jaunimo ir visų lietuvių pasididžiavimas.

Vytas Bakšys

Dėl Dariaus - Girėno pašto ženklo

Antanas ir Irena Mickūnai parašė laišką pašto valdybos viršininkui, kad būtų išleistas pašto ženklas Stepono Dariaus ir Stasio Girėno 50 metų skridimo per Atlantą paminėjimui.

Į tą jų laišką atsakė Gordon C. Morison, Assistant Postmaster General Customer Services Department. Jis rašo, kad pašto viršininkas William F. Bolger paprašęs jį atsakyti į šį jų laišką. Laiške rašoma, kad jie gauną šimtus laiškų su pasiūlymais kiekvienais metais išleisti kokį nors specialų pašto ženklą. Esą, The Citizens' Stamp Advisory Committee peržiūri tuos laiškus ir pristato pašto viršininkui su savo rekomendacija. Šis komitetas buvo numatęs tokio ženklo išleidimą rekomenduoti, bet dar nerekomendavo. Tad jis, Gordon C. Morison, rekomendavęs, kad šis Dariaus-Girėno pašto ženklo išleidimas būtų svarstomas kitame komiteto posėdy.

JŪRA STRIMAITIS, ADVOKATĖ — KEHOE, DOYLE, PLAYTER, NOVICK & STRIMAITIS — Nine Hamilton Place; Boston, MA. TEL.: 617 - 338-0070 Lynn, MA., TEL.: 617 599-8188. Mūsų devynių advokatų firma specializuojasi įvairiose srityse.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00 - 10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas (617) 586-7209.

BOSTON MASS — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 8 iki 8:45 ryto. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

A.A.
JUZEI VEBELIŪNIENEI
mirus, jos sūnui Vytautui ir jo šeimai reiškiu gilią užuojautą ir kartu liūdžiu
Algis Vedeckas

A.A.
JUZEI VEBELIŪNIENEI
mirus, sūnui Vytautui ir jo šeimai liūdesio valandoje reiškiame gilią užuojautą.
Kvirinas ir Sofija Aleksandravičiai

Brangiai motinai
A.A.
JUZEI VEBELIŪNIENEI
mirus, KASOS prezidentui Vytautui Vebeliūnui ir jo šeimai gilią užuojautą reiškia
KASOS direktoriai ir bendradarbiai

Mylimai Motinai
A.A.
KRISTINAI RAULINAITIENEI
mirus, sūnų Zigmą, jo žmoną Mariną ir kitus artimuosius liūdesio valandose nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime
Eugenijus ir Emilija Noakai

A.A.
KRISTINAI RAULINAITIENEI
iškeliavus amžinybėn, mieliems Zigmui ir Marinai Raulinaičiams ir visiems velionės artimiesiems gilią ir nuoširdžią užuojautą reiškia
Irena ir Jurgis Okuniai
Maria Okunienė
Jurgis ir Feliksas Zabelskiai

PADĖKA

Mano vyras dr. JUOZAS PETUKAUSKAS-VYDAS mirė šiemet birželio 26 d. Palaidotas Bengoro miesto kapinėse, Maine.

Dėkojame visiems giminėms ir draugams, aukojusiems šv. mišioms už velionio sielą, pareiškusiems užuojautą žodžiais, laiškais, per spaudą ar atsiuntusiems gėlių.

Nuoširdi mūsų padėka jiems visiems, o ypač Tėveliams Pranciškonams Kennebunkporte už nuolatinę globą ir visokeriopą pagalbą ligos ir sunkios ligos metu.

Nuliūdę: žmona, brolis su šeima, sūnus, marti ir anūkai.

A.A.
JUZEI VEBELIŪNIENEI
mirus, sūnų Vytautą su šeima nuoširdžiai užjaučia
Dr. Halina Montvilienė

A.A.
JUZEI VEBELIŪNIENEI
mirus, jos sūnų Vytautą su žmona, anūkus ir gimines širdingai užjaučiame
Alfonsas ir Donata Samušiai

A.A.
KRISTINAI RAULINAITIENEI
mirus, sūnui Zigmui ir jo žmonai Marinai reiškiu gilią užuojautą
Halina Montvilienė

A.A.
KRISTINAI RAULINAITIENEI
mirus, sūnų Zigmą Raulinaitį ir jo žmoną Mariną bei kitus artimuosius širdingai užjaučiame
Stefa ir Adolfas Dimai

Brangiai Motinai
A.A.
KRISTINAI RAULINAITIENEI
mirus, sūnų Zigmą su žmona Marina ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučia
Kazys ir Kastytis Jankūnai

Mylimai Motinai
A.A.
KRISTINAI RAULINAITIENEI
mirus, jos sūnui Zigmui, Kario redaktoriui, ir poniai gilią užuojautą reiškia
Jurgis ir Vitalija Šližiai

Lietuvos kavalerijos kapitonui
VIKTORUI VILKUTAIČIUI
Vokietijoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame mielą bičiulį Vytautą Vilkutaitį, a.a. Viktoro žmoną ir artimuosius.
Marina ir Zigmas Raulinaičiai

Mielą Bičiulę Valeriją, jos mylimam vyrui
ADOMUI RUMŠAI
iškeliavus į amžinybę, reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.
Sofija ir Henrikas Kačinskai

A.A.
GENOVAITEI JANČAUSKIENEI
mirus, jos vyrui VLADUI ir giminėms reiškiame giliausią užuojautą.
LB Cape Cod Apylinkės Valdyba

Neužmirštamai
A.A.
GENUTEI JANČAUSKIENEI
mirus, liūdinčiam jos vyrui Vladui reiškiame nuoširdžią užuojautą ir drauge liūdime.
Vincas, Rozalija ir Marius Ambraziejai

Aktingai bendruomenininkei
A.A.
GENOVAITEI JANČAUSKIENEI
mirus, Lietuvių Bendruomenės Cape Codo apylinkė vyrui Vladui reiškia nuoširdžiausią užuojautą.
LB Cape Codo apylinkės valdyba

A.A.
GENOVAITEI JANČAUSKIENEI
mirus, jos vyrui Vladui reiškiame nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime.
Marija ir Vladas Židžiūnai

"Amber Holidays" MEMBER

1983 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Spalio 5 — $1229.00 gruodžio 26 — $1175.00 (su Ryga)

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupes lydės vadovai.

1984 M EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ jau patvirtintos — pirmoji grupė išvyksta balandžio 18. REGISTRACIJAS PRIIMAME DABAR.

Registracijos, informacijos reikalu SKAMBINKITE 1-800-722-1300 (TOLL FREE)
Massachusetts ir Kanadoje 1-617-268-5764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, P.O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-5764

Įstaigai vadovauja: Aldona ADOMONIS ir Albina RUDŽIŪNAS.
Prices are based on double occupacy and are subject to change

Norintiem atsikviesti giminės atostogom — sutvarkome dokumentus.

DARBININKAS

NEW YORKE

Redakcija ..... (212) 827-1352
Administr. ..... (212) 827-1351
Spaustuvė ..... (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė ..... 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židinyje šį sanitgalį, spalio 2, sekmadienį, literatūros šventė, premijų įteikimas ir koncertas. Pradžia — 4 v. popiet.

Literatūros šventė ir premijų įteikimas su iškilia fortepijono muzika bus spalio 2, šį sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židinyje. Žiūr. skelbimą.

Lietuvių Atletų Klub susirinkimas šaukiamas rugsėjo 30, penktadienį, Kultūros Židinyje.

New Yorko Amerikos Lietuvių Tarybos — Alto — metinis susirinkimas įvyks spalio 6, ketvirtadienį, 7 v.v. Kultūros Židinyje. Bus renkama nauja valdyba. Organizacijos, priklausančios prie Alto, atsiunčia savo atstovus. Vienas iš pagrindinių Alto darbų, kaip žinome, yra surengti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo minėjimą New Yorke, todėl kviečiamos į Altą įsijungti visos lietuviškos organizacijos.

Disidentas, buvęs Estijos komunistų partijos narys, Aarne Wahrta spalio 7, penktadienį, kalbės Estų namuose tema — Pabaltijo kraštai iš disidentų perspektyvos. Pradžia 7:30 val. vak.

N.Y. vyr. skaučių židinio Vilijos sueiga bus spalio 7, penktadienį, 7:30 v.v. pas Ireną Garunkštienę, 16 Oakwood St., Jericho, L.I. Tel. 516 433-4314. Visos sesės kviečiamos dalyvauti ir nesivėlinti.

Juzė Vebeliūnienė, žinomo finansininko, Lito ir Kasos prezidento, motina, mirė rugsėjo 21. Tą dieną ji buvo rasta negyva savo namuose. Gyveno Richmond Hill. Palaidota rugsėjo 23, penktadienį, iš Apreiškimo parapijos bažnyčios. Penki kunigai koncelebravo mišias: Tėv. K. Žalalis, OFM, kun. V. Pilturna, kun. V. Bitinas, kun. K. Pugevičius ir kleb. kun. J. Palalniškis, kuris pasakė ir panokslą. Solo giedojo Vytautas Alksninis. Palaidota Šv. Karolio kapinėse. Ten žodelį tarė Romas Kezys. Po laidotuvių pietūs buvo J. Belecko Winter Garden svetainėje. Velionė buvo 87 metų amžiaus. Buvo kilusi iš Zanavykijos, netoli nuo Šakių.

Čia liko tik sūnus Vytautas su šeima. Visi kiti giminės liko Lietuvoje.

Ateitininkų metinėje šventėje, kuri rengiama spalio 1 ir 2, kviečiami dalyvauti visi šios apylinkės ateitininkai su šeimomis. Šeštadienį 2 v. popiet Kultūros Židinyje bus dvi paskaitos: Gitos Kupčinskaitės — Ateitininkiška veikla draugovėse; Juozo Giedraičio — Lietuvos laisvinimo reikalai dabartiniais laikais. Sekmadienį — 11 v. mišios Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Po mišių — iškilmingas posėdis, įžodis.

Spalio mėnuo yra rožančiaus mėnuo. Apreiškimo parapijos bažnyčioj kiekvieną sekmadienį prieš 9:30 val. mišias rožančius bus kalbamas angliškai, o 15 minučių prieš sumą bus kalbamas lietuviškai. Visi kviečiami kasdien kalbėti rožančių pavieniui ar šeimose kartu.

Lietuvos vyčių 110 kuopos susirinkimas įvyks spalio 5, trečiadienį, 8 val. vak. V. Atsimainymo lietuvių parapijos salėje, Maspeth, N.Y. Bus išklausyti valdybos narių pranešimai, o taip pat vyks naujos valdybos rinkimai.

Maironio lituanistinės mokyklos gegužinė, turėjusi įvykti rugsėjo 25, dabar nukeliama į pavasarį. Gegužinė vyksta p. Vebeliūnų sodyboje, tad, mirus V. Vebeliūno mamytei, gegužinė bus atidėta pavasariui.

Ateitininkų Kolumkursai įvyks spalio 7-10 Putname. Kursus ruošia Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdyba. Visi gimnazijos amžiaus moksleiviai raginami ir kviečiami kuo gausiau dalyvauti. Registruokitės pas Danguolę Kuolienę, 31 Pine St., Duxbury, MA 02332, tel. 607 585-8652.

Parduodamas dviejų miegamųjų butas - condominium. Seminole, Fl. Gerame stovyje ir prie krautuvių-bankų, kur patogu senesniem žmonėm pasitarnauti. Tel. 1 - 813 596-5438.

QUEENS COLLISION CENTER INC. Expert auto body works — Ducco painting — Welding — Frames straightened — Fiber glass work. John R. Chicavich, 131-13 Hillside Avenue, Richmond Hill, N.Y. 11418. 24 hr. towing phone HI 1-6666. Towing after 6:00 — 843-6677.

V. Atsimainymo lietuvių parapija Maspethe spalio 9, sekmadienį, švenčia 75 metų sukaktį. Padėkos mišios 12 val. Po jų banketas Fleur de Lis, Ridgewood, N.Y. Visi bilietai į banketą jau išparduoti.

Lietuvos vyčių Vid. Atlanto rajono metinis susirinkimas įvyks spalio 23 Aušros Vartų lietuvių parapijoj, Manhattane, N.Y.

Naujų Metų sutikimą New Yorke rengia Kultūros Židiny Lietuvių Atletų klubas. Vakaro pradžia 8:30 val. Visi sportininkai ir jiems prijaučiantieji yra kviečiami sutikti Naujus Metus kartu, jaukioj sportiškoj nuotaikoj. Šalti užkandžiai, karšta vakarienė, baras. Šokiam gros "Jinai ir trys gintarai".

Dail. Marijos Žukauskienės meno paroda bus spalio 22-23 Kultūros Židinyje. Parodą rengia Lietuvių Atletų klubas.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo šventė minima lapkričio 20. Pagrindinę kalbą pasakys ramovėnas Aleksandras Vakselis, LB New Yorko apygardos pirmininkas.

Maironio lituanistinės mokyklos rudens balius bus spalio 22 šeštadienį. K. Židinio renginių kalendoriuje buvo klaidingai paskelbta, kad bus spalio 21, o tą dieną yra penktadienis.

Nušovus Korėjos lėktuvą, lietuvių grupė — A. Marcelynas, P. Wytenus ir jų draugai dalyvavo trijose demonstracijose. Vienos demonstracijos buvo prie Jungtinių Tautų, paskui buvo korėjiečių religinės apeigos ir taip pat kiniečių religinės apeigos. Jose taip pat dalyvavo minėti lietuviai.

Poetė Kotryna Grigaitytė-Graudienė spalio 2 išvyksta į ligoninę, kur jai bus padaryta operacija. Iš ligoninės grįžta apie spalio 10. Ji apgailestauja, kad negali dalyvauti literatūros šventėje ir premijų įteikime.

Kviečiu pensininką apsigyventi pas mane. Esu likęs vienas, o turiu 6 kambarių namą. Yra gražios vietos ir kitam gyventi. Kreiptis: Juozas Vaitkūnas, 48 Revere St., Candon, Mass. 02021.

Wanted marine electrician with experience in rewinding. Good salary and fringe benefits. For interview call 875-4850. Monday to Friday 8:00 A.M. to 5:00 P.M.

Jonas J. Krivickas, gyvenęs 116 Street, Richmond Hill, N.Y., mirė rugsėjo 26. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas buvo trečiadienį 7:30 v.v. Palaidotas rugsėjo 29, ketvirtadienį, iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Šv. Karolio kapinėse. Liko žmona Konstancija ir duktė Silvija.

LF Bičiulių Atlanto pakraščio suvažiavimas — konferencija bus lapkričio 12-13 Waterbury, Conn. Rengia LFB centro valdyba.

Dail. Elenos Urbaitytės kūrinių paroda rengiama spalio 1-2 Toronte. Į parodą su savo kūriniais išvyko pati dailininkė.

Gintaras, Montrealio lietuvių tautinis ansamblis, lapkričio 5 atvyksta į New Yorką ir pasirodys Laisvės Žiburio radijo koncerte.

Medžiotojų ir žuvautojų klubo Aras rudens vakarienė, numatyta spalio 16, dėl susidėjusių aplinkybių nukeliama į vėlesnį laiką.

A. a. Kristinai Raulinaitienei mirus, vietoj gėlių ant velionės kapo Irena ir Jurgis Okuniai skiria 50 dol. Kultūros Židiniui.

Naujiem Kultūros Židinio prižiūrėtojam, neseniai atvykusiem iš okupuotos Lietuvos, reikalingi 4 kambarių baldai ir kitkas. Galintieji pagelbėti prašomi kreiptis į Darbininką.

N. J. LB apygarda Aušros 100 metų sukakties minėjimą rengia spalio 29 Elizabethe. Paskaitą apie Aušrą ir aušrininkus skaitys Paulius Jurkus. Apygardai pirmininkauja Kazys Jankūnas.

Neužmiršk lietuviškos spaudos! Skaityk ir platink ją!

Paieškomas Martynas Jurkšas. Jis pats, arba kas žino, kur jis gyvena, prašom atsiliepti: Dr. Pranas Neverauskas, 1164 Juliet Dr., Toledo, Ohio 43614.

Lietuvis bitininkas iš New Jersey yra atvežęs medaus, kurį galima įsigyti Darbininko administracijoje už prieinamą kainą.

Wanted: Two or three bedroom unfurnished apartment, in the Astoria or Brooklyn section. Please contact: Thomas E. Baranauskas, 1466 East Gun Hill Road, Apt. 1B, Bronx 10469. Tel. No. 655-7967.

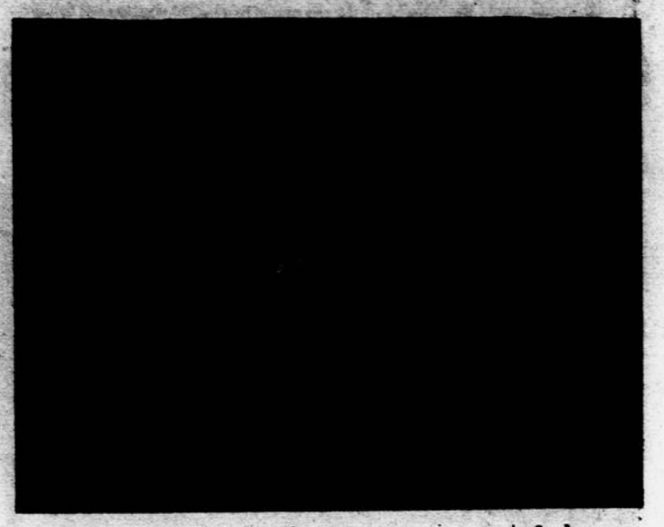

Scena iš Antro Kaimo ankstyvesnių pastatymų, kurie buvo suvaidinti čia Kultūros Židinio scenoje.

KAS TAS "ANTRAS KAIMAS"?

Kaip skelbta spaudoje, spalio 9, sekmadienį, Kultūros Židinyje svečiuojasi Antras Kaimas. Jį čia pakvietė Darbininko administracija. Tai Darbininko laikraščio tradicinis rudens renginys. Prieš tai, spalio 8, Antras Kaimas svečiuojasi Hartforde, Conn.

Kas tasai Antras Kaimas? Kodėl taip pasivadinęs ir ką jis vaidina? — Taip klausia nevienas.

Antras Kaimas yra satyros ir humoro teatras, įsikūręs Chicagoje prieš 20 metų. Šio teatro variklis yra Titas Antanaitis, literatas, rašąs lietuviškų knygų kritikas, skleidžiąs lietuviškos kultūros gilesnę sampratą, patį kultūrinį gyvenimą dinaminąs. Jis Chicagoje dažnai per Margučio radiją kalba ir supažindina su naujausiom knygom, įvairiom literatūrinėm sukaktim. Tai tikrai dinamiškas ir kūrybingas žmogus.

Jis ir sudaro šio teatro centrą, organizatorių. Teatras yra satyros ir humoro. Toks teatras gali vaidinti aštrias komedijas, bet jie pasitenkina trumpais vaidinimais, vadinamais škicais. Tokie vaidinimai kartais neturi net iš anksto parašyto teksto, o turi tikslą, kurio aktoriai siekia savo improvizacija.

Visi trumpi vaidinimėliai-škicai remiasi gyvenimo aktualiom. Teatras šaiposi iš dabarties juokingųjų pusių, iš paties gyvenimo, šaiposi aštriai ir šmaikščiai.

Tokių smulkių epizodų yra sudėta labai daug į programą. Ir jie suvaidinami scenoje vienas po kito, be pertraukos, tik truputį pergrupuojant scenovaizdį, perstatant pačius būtiniausius baldus. Jie neturi nei pritaikytų kostiumų, dažniausiai vaidina su juodu treningu ar megztuku.

Kiekvienas trumpas škicas yra humoristinis ir sukelia daug juoko. Kartais satyriškai atskleidžia tikrovės ydas, negalavimus.

Amerikiečių televizijoje tokių programų nemaža. Tai ir įkvėpė jiem suorganizuoti lietuvišką satyros teatrą. Jie turi savo jaunus aktorius, kurie jau gerai apvaldę aktoriaus techniką ir gražiai lietuviškai kalba. Tuo pačiu teatras auklėja ir moko lietuvišką jaunimą. Grupė veikia senai, per tą laiką praėjo daug jaunimo, ir jis pasidarė pakilesnis, geriau apvaldęs savo kūno judesius, geriau pramokęs lietuvių kalbą.

New Yorke teatras jau yra buvęs bent kelis kartus. Šį kartą atsiveža visai naują programą.

Tikrai visiem bus įdomu šį dinamišką satyros ir humoro teatrą pamatyti!

NEW YORKO ATEITININKŲ METINĖ ŠVENTĖ

RUOŠIAMA

N.Y. STUDENTŲ ATEITININKŲ DRAUGOVĖS

SPALIO 1, šeštadienį, 2 v. popiet Kultūros Židinyje paskaitos

GITA KUPČINSKIENĖ—Ateitininkiška veikla draugovėse

JUOZAS GIEDRAITIS — Lietuvos laisvinimo reikalai dabartiniais laikais

SPALIO 2, sekmadienį, 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje — mišios, po jų — iškilmingas posėdis, įžodis.

KVIEČIAMI VISI ATEITININKAI IR JŲ ŠEIMOS

LITERATŪROS ŠVENTĖ, PREMIJŲ ĮTEIKIMAS — KONCERTAS

bus spalio 2 sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židiny

Premijos įteikiamos:

BERNARDUI BRAZDŽIONIUI — —Maironio vardo poezijos premija
LEONARDUI ŽITKEVIČIUI — jaunimo literatūros premija
PAULIUS JURKUI — jaunimo literatūros ir A. Barono vardo novelės premijos

Laureatai skaito savo kūrybą
Muzikinę dalį atlieka brolis WILIAMAS, OFM.
Skambina lietuvių kompozitorių kūrinius

Po programos — kavutė
Šventę rengia ir visus atsilankyti kviečia
LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJA

MAIRONIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS TRADICINIS

RUDENS BALIUS

bus spalio 22, šeštadienį, 7 v.v. Kultūros Židinyje

Programoje:

pantomimikas PAULIUS RAJECKAS
šokiams groja JOE THOMAS orkestras
7 - 8 v. — šampanas, kokteiliai
8 v. — programa. Po programos — vakarienė ir šokiai.

Įėjimas suaugusiems — 17.50 dol., studentams — 8.00 dol. Stalus arba vietas prie jungtinių stalų užsisakyti pas:
V. Naronį — 516 938-7895
A. Jankauską — 212 849-2260
V. Matusaitienę 201 994-1229
G. Žemaitaitį 203 847-1779

Visi kviečiami atsilankyti

TĖVŲ KOMITETAS

DARBININKO METINIS RUDENS VAKARAS— VAIDINIMAS

1983 spalio 9, sekmadienį, 3 val. po pietų

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Įėjimo auka — 6 dol., jaunimui iki 16 metų — 3 dol.

Vaidina Chicagos satyros - humoro teatras

ANTRAS KAIMAS

Programa sudaryta iš daugelio aktualių juokingų vaizdų - škicų.
Po programos — vaišės, atgaiva.
Visus maloniai kviečia atsilankyti

DARBININKAS